

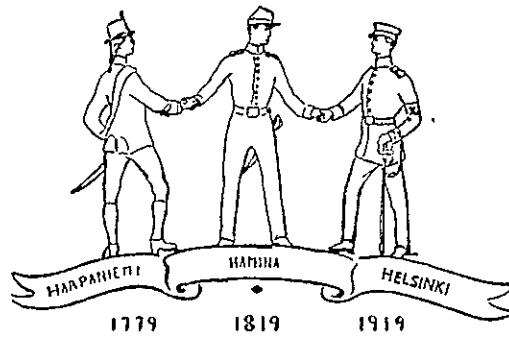
ANURAG

N:o 1/1968

10077

KYLKIRAUTA

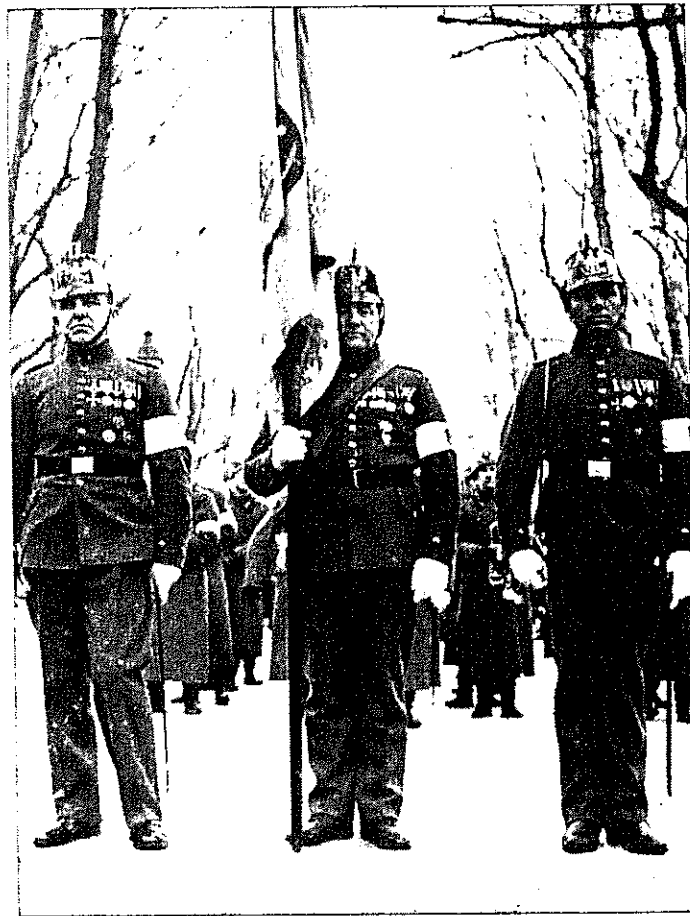
*Vyötti miekan vyötärölle
Lupeellensa kylkiraudan*

N:o 1/68

MAALISKUU

*"Kun painui päät muun kansan, maan
me jääkärit uskoimme yhä"*

1918 - 1968

KANNATA
SUOMEN MARSALKKA MANNERHEIMIN
KADETTISÄÄTIÖTÄ

KÄYTÄ SÄÄTION

*adresseja,
adressikansia
ja joulukortteja*

Suomen Merivakuutusosakeyhtiö

Helsinki
E Esplanadik 12
puh 15 166

Venäläiset sotavoimat ja vapausota

Kapteeni Pertti Kilkki

Vapausodan alkaessa tammikuun lopulla 1918 oli maassamme noin 40 000 venäläistä sotilasta. Kun suojeluskunnilla oli samaan aikaan aseissa 9 000 ja punakaarteilla vain 5 000 miestä olisi vieraan sotaväen osuus saattanut muodostua ratkaisevaksi. Sekä valkoisten että punaisten puolella kiinnitettiin suurta huomiota tähän tekijään, edellisten vaatiessa Pietarin bolševikkihallitusta vetämään joukot pois Suomesta, jälkimmäisten taas yrittäessä saada ne taisteluun omalle puolelleen. Valkoiset saavuttivatkin tavoitteensa, mutta liian myöhään, sota alkoi venäläisten joukko-osastojen aseistariisumisella Etelä-Pohjanmaalla. Siitä miten kapinalliset onnistuivat pyrkimyksissään, on esitetty sekä "punaisia" että "valkoisia valheita".

Johdon ristiriidat

Suomessa toimineen 42.armeijakunnan tehtävänä oli ollut saksalaisten mairinnousujen torjuminen rannikoilla ja Pietariin johtavien teiden suojaaminen. Suunnitelmissa oli otettu huomioon myös kapinan mahdollisuus väestön keskuudessa. Kesäkuussa 1917 oli Viipurissa toimineen armeijakunnan esikunnan yhteyteen perustettu vallankumouksellinen armeijankomitea, joka pysyi uskollisena Venäjän väliaikaiselle hallitukselle. Sotilaallista tehtävää, Pietarin suojaamista, pidettiin yhä tärkeämpänä eikä armeijankomitea suhtautunut erityisen suopeasti punaisten yrityksiin yhteistyön aikaansaamiseksi. Bolševikkien tyytymättömyys huipentui syyskuussa armeijakunnan komentajan murhaamiseen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen ja vielä sotatoimien alettuaakin armeijakunnan johto huolehti enemmän venäläisten omasta turvallisuudesta kuin kapinallisten tukemisesta.

Itämeren laivaston Helsingissä olleet osat samoin kuin paikallinen linnoitusten varusväki joutuivat sitävästoin jo vallankumouksen alusta alkaen bolševikkien valvontaan. Niihin tukeutunut Helsingin piirikomitea toimi kihoituskeskuksena väliaikaista

hallitusta vastaan ja samalla se pyrki luomaan yhteydet sotaväen ja punaisten välille. Tammikuun lopulla 1918 piirikomitean sotilasosastosta muodostettiin neuvosto, joka ryhtyi kilpailemaan sodajohdossa Viipurin esikunnan kanssa. Vaikutusvaltaisempaa sen onnistui helmikuun puolessa välissä saada aikaan armeijakunnan esikunnan lakkauttaminen. Samalla perustettiin Viipuriin venäläisen Punaisen Kaartin esikunta värväämään ja johtamaan muodostumassa olevaa puna-armeijaa Karjalassa.

Kolmantena sotilaallisen toiminnan keskuksena on tavallisesti pidetty Tamperetta. Tosiasiassa siellä sijainnut 106.divisioonan esikunta — samoin kuin myöhemmin punakaartien esikunnatkin — olivat täysin Helsingin johdossa ja toimivat pikemminkin rintamaesikuntina kuin itsenäisinä johtoportaina. Todettakoon myös, että sotatoimien alettua pyrki myös Itämeren laivastoon kuuluvien jalkaväkijoukkojen päällikkö antamaan ohjeita sodan johtamisessa.

Sosiaalivallankumouksellisten ja bolševikkien valtataistelu ei vaikuttanut vain sotilaallisen johdon, vaan myös joukkojen jalkautumiseen kahteen leiriin. Niinpä Länsi-Suomeen sijoitetun 106.divisioonan joukoista enemmistö kannatti sosiaalivallankumouksellisia aina joulukuuhun 1917 saakka. Karjalassa tilanne oli vielä sekavampi. Kannaksella ollut kasakkadivisioona sai vuoden 1917 lopulla kasakkaliiton neuvostolta kehoituksen ryhtyä Suomessa taisteluun bolševikkeja vastaan. Bolševikkien luotettavimpia tukijoita olivat taas matruusit. Kun lisäksi joukkojen moraalit oli romahtanut täydellisesti, mikä ilmeni muun muassa kieltäytymisenä kaikesta palveluksesta ja omavaltaisena lomalle lähtönä, jäi lukumääräisesti suuren venäläisen sotaväen käyttöarvo varsin kyseenalaiseksi. Jopa sotilasneuvostoissa syntyi erimielisyyttä siitä oliko sotaväen lainkaan sekaannuttava punaisten ja valkoisten välillä alkavaan taisteluun. Kieleisen kannan omaksui armeijakunnan esikunta, joka tammikuun 23. päivänä antoi määräyksen, ettei Viipurin kaduilla siviilihenkilöt saaneet kantaa asetta, olivatpa he keitä tahansa.

Helsingin piirikomitean toimesta syntyi länsi- ja etelä-Suomessa punaisten ja venäläisten sotaväen kesken läheistä yhteistyötä kesästä 1917 alkaen. Sotilaskoulutusta annettiin tällöin jo ainakin Tampereella, missä "suomalaisille työläisille alettiin salaisesti opettaa aseenkäyttöä ja rintamapalvelusta". Marraskuun lakosta alkaen tapahtui yhteistoimintaa koko maassa ja lakon aikana venäläiset aseistivat punakaarteja. Lakon jälkeen osa aseista koottiin pois, mutta sodan syttyessä voidaan punaisilla laskea olleen 3 000—3 500 venäläiseltä sotaväeltä saatua tai ostettua kivääriä sekä muutamia konekiväärejä. Lisäksi oli pari tuhatta takavarikoitua tai Pietarista saatua aseita. Vaikein oli tilanne länsi-Suomessa, missä punaiset ilmoittivat käytössään olleen vain Tampereella 500 kivääriä. Tämä johtui siitä, että täällä venäläisillä ei ollut ylimääräisiä aseita varastojen sijaitessa maan etelä- ja länsiosissa. Kymenlaaksossa punaiset saivat lähinnä Kymminlinnan "arsenaalista" toista tuhatta aseita ja lähes saman verran oli hankittu Pietarista. Karjalassa luovutetut asemäärät jäivät aluksi vähäisiksi, sillä armeijakunnan esikunta tuntuu valvoneen tiukasti alueelle sijoitettuja joukkoja. Kuvaavaa oli tässä suhteessa Vuoksenniskalla olleiden matruusien kehoitus Enson punakaartille tulla riisumaan heidät aseista, koska "he itse eivät voineet niitä luovuttaa." Helsingissä punaiset saivat runsaasti aseita Viaporin varastoista. Kaikkiaan venäläiset luovuttivat 50 000 kivääriä, pääosin kuitenkin vasta maaliskuun alussa joukkojen poistuessa Suomesta. Samalla kertaa lienee luovutettu ne 500 tykkiä ja 900 konekivääriä, jotka sodan jälkeen jäivät sotasaaliina valkoisten käsiin.

Merkityksellisempää kuin venäläisten joukkojen luovuttama aseapu, olivat Pietarista saapuneet ase-lähettykset. Jo joulukuun puolessa välissä saapui Kymenlaaksoon vaunulasti aseita sisältäen 400 kivääriä ja muutamia kymmeniä tuhansia patruunoita. Sen jälkeen kuljetettiin aseita muun muassa Mikkeliin ja Joensuuhun. Ratkaisevin apu oli kuitenkin Leninin suostumuksella lähetetty ns. Rahjan asejana, jossa oli 15 000 kivääriä ja yli kaksi miljoonaa patruunaa, 30 konekivääriä, kymmenen tykkiä sekä kaksi panssariautoa. Jätettyään osan lastistaan Viipuriin, Kouvolaan ja Lahteen, se saapui helmikuun 4. päivän iltana Tampereelle. Vasta tällöin saivat länsi-Suomen punakaartit riittävästi aseita.

Punaisten tehokas kouluttaminen pääsi alkuun vasta sodan syttyä. Sitä johtivat pääasiassa värvetyt venäläiset alipuseerit, mutta myös Pietarista pyydettiin ohjaajia, lähinnä esikuntaupseereita sekä tykkimiehiä ja "sapörejä". Heitä saapui maahan kuitenkin vain pieni määrä. Huhtikuun alussa perustettiin Helsinkiin sotakouluja "jalikka-, tykki-, ratsu- ja insinöriväkettä ja lentäjiä varten". Niiden toiminta ei kuitenkaan ennättänyt edes kunnolla alkaa. Rintamajoukoissa käytettiin venäläisiä sotamiehiä myös kouluttajina, mutta tulokset jäivät varsin pintapuolisiksi.

Länsi-Suomessa toimineiden venäläisten joukkojen — ja helmikuun ajaksi myös punakaartien — komentajaksi oli nopeiden poliittisten suunnanmuutosten jälkeen kohonnut eversti M. S. Svetšnikov, aikaisempi 106. jalkaväkidivisioonan esikuntapäällikkö. Armeijakunnan antaessa käskyn joukkojen vetämisestä etelään ja Viipurin suojaksi ei Svetšnikov enää ottanut käskyä vastaan, vaan toimi Helsingin piirikomitean sotilasosaston (neuvoston) ohjeiden mukaan. "Ottain huomioon kaikki seikat", sanoo Svetšnikov muistelmissaan, "— toiselta puolen sen, ettei Tampereen varusväki saanut joutua saman kohtalon alaiseksi kuin pohjois-Suomessa sijainneet venäläiset joukot, toiselta puolen yhteisen rintaman välttämättömyyden Suomen työläisten kanssa taistelussa valkokaartia vastaan — jottei Venäjän armeija olisi menettänyt arvoaan Suomen väestön silmissä, suostuin epäröimättä asettumaan ei ainoastaan Tampereen varusväen, vaan myöskin koko divisioonan johtoon taistellakseni Suomen työväenluokan puolesta."

Vaikka Svetšnikovin ylevät motiivit onkin asetettu epäilyksen alaiseksi, ryhtyi hän kuitenkin tarmokkaasti toimintaan saatuaan tammikuun 28. päivänä tiedon, että valkoiset olivat Pohjanmaalla riisuneet venäläiset joukko-osastot aseista. Suunnitelmansa mukaan hän antoi jäljelle jääneille divisioonan joukoille, 422. Kolpinon ja 424. Tsud-jalkaväkirykmentille käskyn kokoontua rautatielinjalle Tampere—Riihimäki. Täältä oli määrä aloittaa keskitetty eteneminen kohti Seinäjokea ja Vaasaa. 421. Tsarskoje-Selon rykmentti jätettiin länsirannikolle suojaamaan Turkuun. Näiden joukkojen vahvuus ei enää noussut 12 000—13 000 suuremmaksi. Divisioonan neljäs rykmentti, 423. Lugan rykmentti, oli aseista riisuttuna Seinäjoella ja sen lähiympäristössä.

Ensin oli kuitenkin valkoisten uhkaava eteneminen pohjoisesta saatava pysähtymään. Kolpinon jalkaväkirykmentin vapaaehtoisista ja noin 500 Tampereen punakaartilaisesta muodostettu parin pataljoonan vahvuinen osasto, aseistuksena kaksi tykkiä ja 10 konekivääriä, lähetettiin junalla Lylyyn, jossa 2. päivänä helmikuuta syntyi lyhyt taistelu. Vastassa oli pari sataa miestä Lapuan, Hämmän ja Keuruun suojeluskunnista jääkärien johtamina. Valkoiset vetäytyivät Vilppulaan, jota vastaan venäläiset hyökkäsivät vielä pari päivää myöhemmin. Todennäköistä on, että venäläiset saatiin mukaan tähän yritykseen vain sen takia, että samalla oli tarkoitus vapauttaa valkoisten Seinäjoella aseistariisumat joukot. Toinen hyökkäys, johon osallistui suurehko venäläisosasto, 300 vapaaehtoisen jalkaväkimiehen lisäksi noin 250 Itämeren laivaston matruusia mustine lippuineen, suoritettiin sittemmin kuuluisaksi tulleen rintamakomentajan vänrikki Stolbovin johdolla helmikuun 12. päivänä Kurusta Ruovedelle ja päättyi valkoisten torjuntavoittoon.

IN MEMORIAM

**Kapteeni
Erkki Hjalmar
Wallénius**

* 8. 9. 1918
† 12. 11. 1967
Kadetti n:o 2677
26. kurssi

**Komentajakapteeni
Toivo Tuomas Tuomi**

* 14. 7. 1905
† 2. 12. 1967
Kadetti n:o 39
3. me kurssi

**Majuri
Lauri Molander**

* . 9. 1900
† 1. 12. 1967
Kadetti n:o 183
4. kurssi

**Everstiluutnantti
Sven Oskar Lindgren**

* 29. 12. 1905
† 18. 1. 1968
Kadetti n:o 980
15. kurssi

**Eversti
Into Artturi Ahonen**

* 30. 9. 1897
† 30. 1. 1968
Kadetti n:o 67
2. kurssi

Svetšnikovin suunnitelmasta 106. jalkaväkidivisioonan vastahyökkäyksestä ei tullut mitään, koska päällystön ja miehistön lukumäärä jatkuvasti pieneni ja koska vapaaehtoisia ei löytynyt, sillä "taistelun vakavuus ja mieshukka saivat monen ajattelemaan etteivät valkoiset olleetkaan niin helposti voitettavissa". Valkoisia venäläisiä joukko-osastoja käytettiin tämänkin jälkeen vain puolustuksellisiin tehtäviin, hyökkäystoiminnan jäädessä punakaartien ja innokkaimpien vallankumouksellisten vapaaehtoisten vastuulle.

Savon rintamalle ilmestyi helmikuun 7. päivänä pari sataa latvialaista tarkka-ampujaa 6. Tukkuumin rykmentistä valtaamaan Mäntyharjua. Osastolla oli vahvennuksenaan panssarijuna, kolme konekivääriä ja neljä kranaatinheitintä. Todettuaan valkoisten siirtyvän vastarinnan ja punaisten julman sodankäynnin, latvialaiset kyllästyivät ja palasivat parin päivän kuluttua Venäjälle. Myöhemmin ei tällä suunnalla enää esiintynyt venäläisiä.

Karjalassa oli venäläisiä joukkoja sodan alkaessa noin 13 000 miestä, mutta niiden osuus taisteluihin jäi vähäiseksi. Tämä johtui osaksi siitä, että yhteistoimintaa ei oltu valmisteltu eikä venäläisillä ollut täällä Svetšnikovin veroista tarmokasta ja punaisia tukemaan valmista komentajaa, toisaalta siitä, että venäläisten omassa keskuudessa jatkui yhä bolševikkien ja sosiaalivallankumouksellisten keskinen välien selvittely. Niinpä vielä helmikuun alkupäivinä saapui Pietarista Viipuriin junallinen mensevikkkejä, jotka oli asemalla riisuttava aseista. Viipurin armeijakomitea tosin julisti tammikuun 29. päivänä 42. armeijakunnan joukkojen olevan "sotatilassa Suomen porvarillisen valkokaartin kanssa", mutta se tapahtui lähinnä itsepuolustusyistä, sillä Karjalassa oli jo useita päiviä aikaisemmin yllätettyjä venäläisiä varuskuntia riisuttu aseista. Esimerkkinä venäläisten joukkojen suhtautumisesta alkavaan sotaan voidaan mainita Lappeenrantaan sijoitettu lähes 3 000 miehen vahvuinen ratsuväkiosasto, joka poistui paikkakunnalta luovuttaen vain vähäisen määrän kiväärejä punaisille.

Maaliskuun alussa neuvostohallitus veti venäläiset joukko-osastot pois Suomesta. Tämän jälkeen jäi maahan vielä vapaaehtoisryhmiä, joita oli värvätty venäläisestä sotaväestä, mutta ennenkaikkea Pietarin alueen bolševikeista. Antrean suunnalla heidän lukumääränsä helmikuun lopulla kohosi 1 200 mieheen, kokonaisvahvuuden Karjalassa ollessa parin tuhannen paikkeilla. Tähän ei ole laskettu mukaan sitä noin puoleltoista tuhannen miehen suuruista osastoa, joka Pietarin sotilaspiirin päällikön kenraali Jeremejevin johdolla hyökkäsi maaliskuun vaihteessa I. Karjalan rykmentin alueella Raudussa ja tapasi kohtalonsa Maanselän Kuolemanlaaksossa. Se oli ainoa taistelu, johon todistettavasti osallistui puna-armeijan säännöllisiä joukkoja ja jota johdettiin Neuvosto-Venäjän puolelta. Länsi-Suomessa punakaartien riveihin värväytyneiden lukumäärä jäi noin 1 000 mieheen.

Yleensä vapaaehtoisia venäläisiä käytettiin erikoistehtävissä kuten konekivääri- ja tykkimiehinä sekä kouluttajina, upseereita ja alipuseereita runsaasti punaisten johtajien apulaisina ja neuvonantajina. Eversti Svetšnikovista on ollut jo puhe, hänen suunnitelmansa vastahyökkäyksestä sekä käskynsä puolustuksen järjestelyistä osoittivat varsin suurta sotilaallista taitoa. Venäläisen sotaväen poistuttua maasta Svetšnikov siirtyi Helsinkiin punakaartien ylipäällikön apulaiseksi ja "vasta silloin saattoi Tampereelakin havaita, että Kaartin ylin johto pyrki todella ottamaan käsiinsä taistelun ohjaamisen", kirjoittaa eräs punakaartien johtomiehistä. Svetšnikovin lisäksi on tärkeimmistä punaisten puolella toimineista venäläisistä upseereista mainittava Tampereen joukkojen apulaispäällikkö, eversti Bulatsej, Viipurin puolustusta johtanut eversti Peresvet sekä punaisiltakin runsaasti tunnustusta saaneet Muroleen ja Kurun rintamien päällikkö luutnantti Sorin ja Kavantsaaren rintaman päällikkö vänrikki Aleksandrov.

Ratkaisu länsi-Suomessa

Pietarin bolševikkihallitus antoi siunauksensa venäläisen sotaväen käytölle valkoisia vastaan, mutta sai samalla huomata, että sotaväen merkitys jäi odotettua vähäisemmäksi.

Karjalassa venäläisiä joukkoja esiintyi taisteluissa huomattava määrä, minkä selittää Pietarin radan tärkeys sekä pääkaupungin läheisyys. Kuitenkaan ei venäläisten vaikutus sodan yleiskulkuun noussut täällä suureksi. Valkoisten kannalta Karjala oli sodan alkuvaiheessa sivunäyttämö, jossa ei pyrittykään ratkaisuun ja sodan loppuvaiheessa heillä oli niin suuri moraalinen ja taidollinen ylivoima, että parin tuhannen venäläisen apu punaisille ei enää voinut vaikuttaa tapahtumien kulkuun.

Ratkaisu tapahtui länsi-Suomessa. Valkoisten toiminta alkoi Pohjanmaalta ja suuntautui kohti Tampereetta — ja juuri siellä olivat punakaartit heikoimmin asestettuja. Svetšnikovin päättävä toiminta ja venäläisten joukkojen hyökkäykset Vilppulaa vastaan soivat punakaarteille riittävän ajan voiton aseistautumista ja järjestäytymistä varten. Ensimmä-

Rakennustoimisto

A. PUOLIMATKA OY

Turku - Helsinki - Pori - Jyväskylä - Forssa

mäiset hyvin aseistetut punakaartit ilmestyivätkin rintamalle vasta helmikuun 7. päivänä. Ilman venäläisten esiintymistä Vilppulassa olisi valkoisilla ilmeisesti ollut mahdollisuudet olla helmikuun 4. päivän iltana Tampereella Rahjan asejunaa vastaanotamassa. Sodan myöhemmässäkin vaiheessa olivat Svetšnikovin ansiot — oltakoonpa hänen moraalisista vaikuttimistaan mitä mieltä tahansa — punaisten sodanjohdossa kiistattomat. Hänen toimestaan, tai ainakin hänen yhteistyönsä tuloksena punakaartien johdon kanssa, käytettiin länsi-Suomeen jääneitä venäläisiä sotilaita tehokkaammin hyväksi kuin Karjalassa — ei taistelujoukkona, vaan johtajina, kouluttajina ja neuvonantajina.

Jos venäläistä sotaväkeä ei olisi ollut maassa ei punaisten kapina olisi kestänyt kolmea kuukautta — tuskinpa se olisi alkanut lainkaan. Helmikuun ajan punakaartit järjestäytyivät ja puhdistivat selustansa venäläisten suojaamina, sodan loppuvaiheen ne taistelivat venäläisin asein. Vaikka bolševikihallitus hyväksyi venäläisten joukkojen toiminnan ei se merkitse sitä, että apu olisi ollut tarkoituksellista. Nimenomaan Karjalassa venäläiset tunsivat suurempaa huolta omasta turvallisuudestaan kuin punaisten kohtalosta. Punakaartit saivat siis merkittävää tukea venäläiseltä sotaväeltä, mutta ei niin paljon eikä siinä muodossa kuin olivat toivoneet kapinaan noustessaan.

Käytetyt lähteet

Rauanheimo, Uljas: Suomen puolustus venäläisin joukko maailmansodassa 1914—18.

Tutkimustyö, Sotahistoriallinen tutkimuslaitos.

Sourander, Y W: Vapaussodan punainen armeija sodan käyntivälineenä. Tiede ja Ase n:o 1.

Hannula, J O: Suomen vapaussodan historia. Porvoo 1956.

Parikka, Jalmari: "Viimeinen taisto". Punaisen rintamapäällikön muistelmia v:lta 1918. Porvoo 1938.

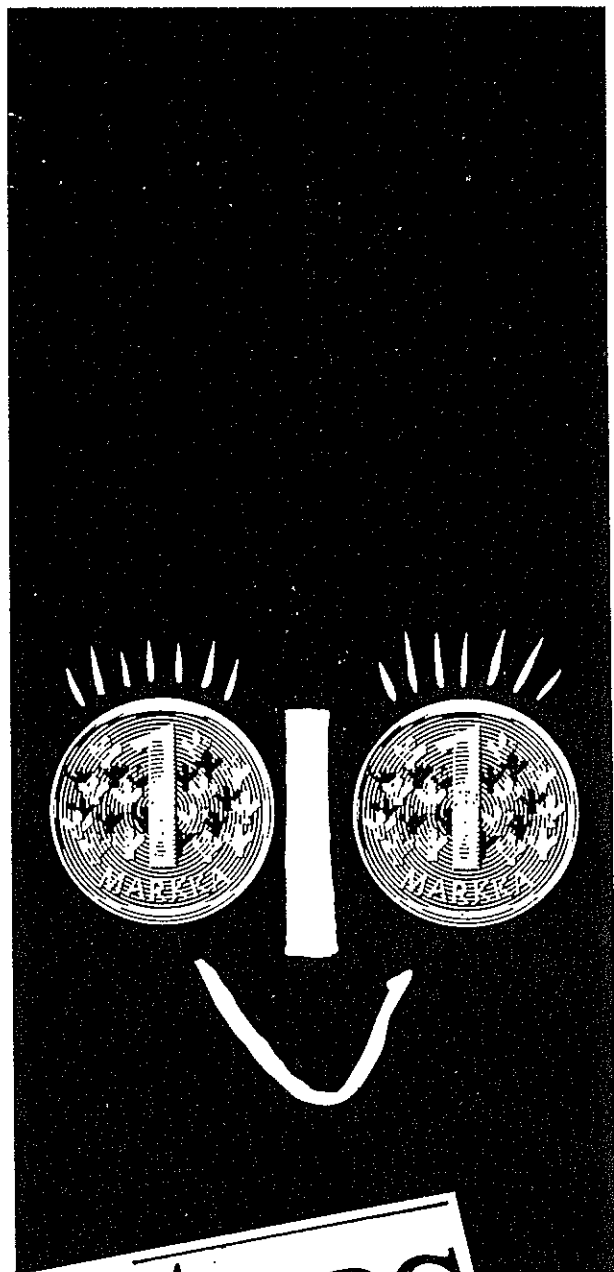
Polvinen, Tuomo: Venäjän vallankumous ja Suomi 1917—1920. Porvoo 1967.

Punakaarti rintamalla. Luokkasodan muistoja. Toim J Lehtosaari. Leningrad 1929.

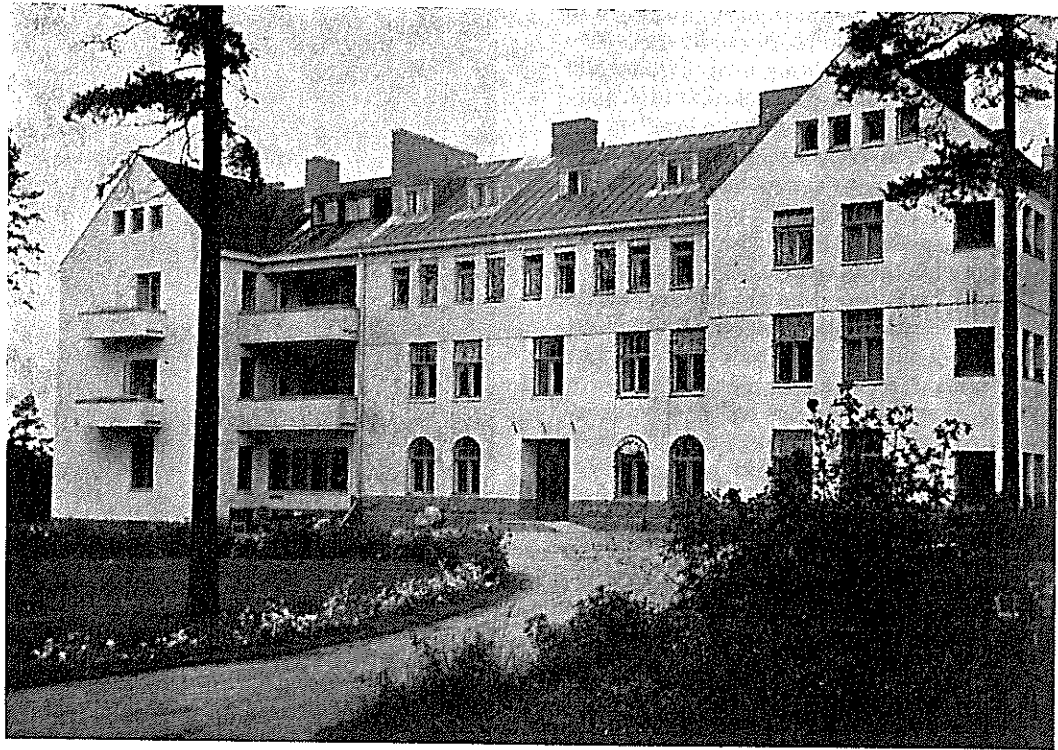
Svetšnikov, M S: Vallankumous ja kansalaissota Suomessa 1917—18. Helsinki 1925.

VALMET Oy.
Lentokonetehtas

TAMPERE

taas
nuoriso
talletukset
YHDYSPANKKIIN

Kaunialan sotavammassairaala

Majuri E Rannikko

Kapteeni J Yli-Paavola

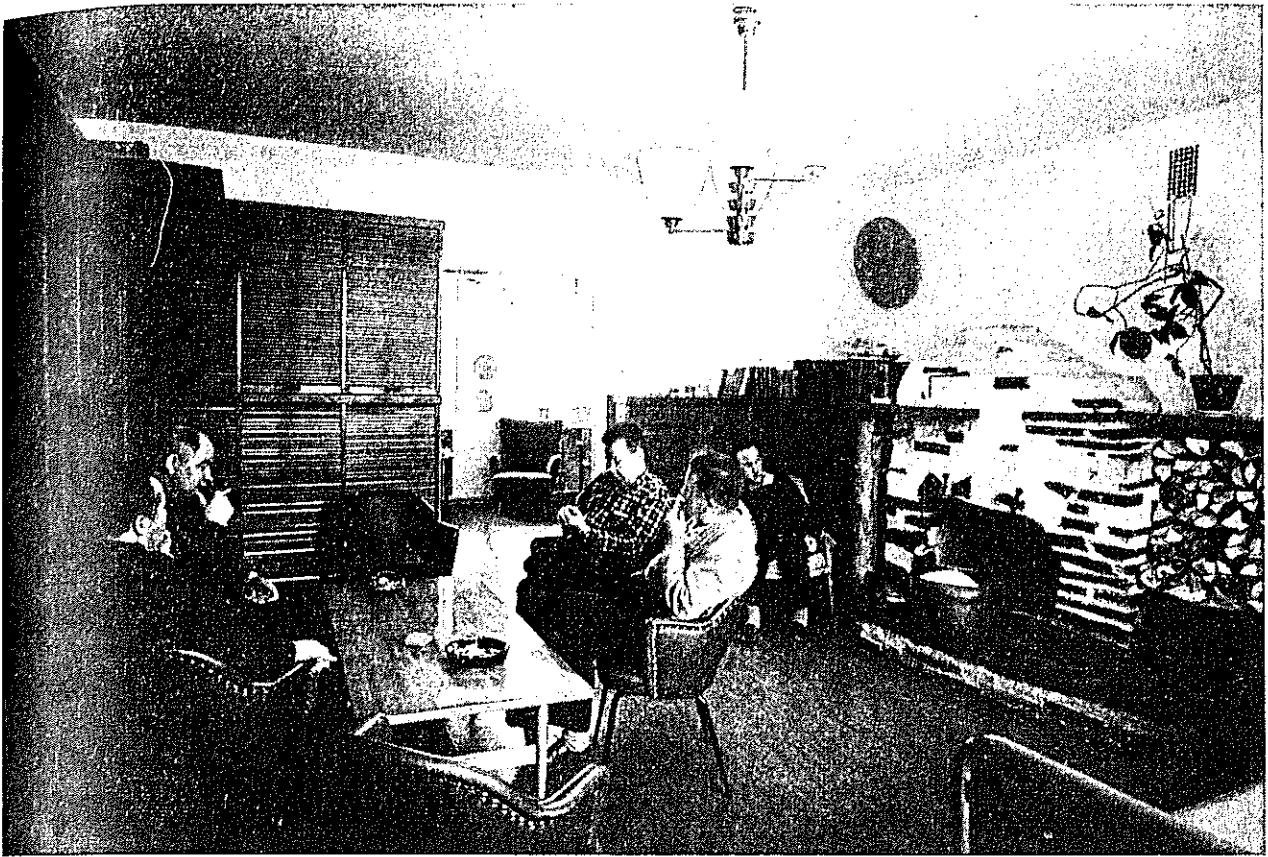
1. Kaunialan historiaa

Sotainvalidien Veljesliitto osti v 1945 Kauniaisten kauppalasta entisen Bad Grankulla nimisen kylpylän vaikeasti sotavammaisten hoitolaksi. Tarpeellisten peruskorjausten jälkeen saattoi laitos ottaa vastaan ensimmäiset potilaansa lokakuussa v 1946. Ensimmäiset 60 potilasta olivat pääosin selkäydinvammaisia, joiden alaraajat olivat halvaantuneet ja jotka pystyivät liikkumaan vain rullatuolia käyttäen. Vaikeista vammoista huolimatta heistä n 40 valmistui tässä erikoislaatuksessa hoitolassa radiokorjaajiksi 2 vuotta kestäneen kurssin suorittaneina. Useimmat kurssin käyneet potilaat siirtyivät sittemmin pois laitoksesta ja hankkivat toimeentulonsa sen ulkopuolelta uuden ammattinsa avulla. Vuosien kuluessa laitos sai yhä enemmän sairaalan luonteen ja vuoden 1966 lopulla sen nimi muutettiin Kaunialan sotavammassairaalaaksi.

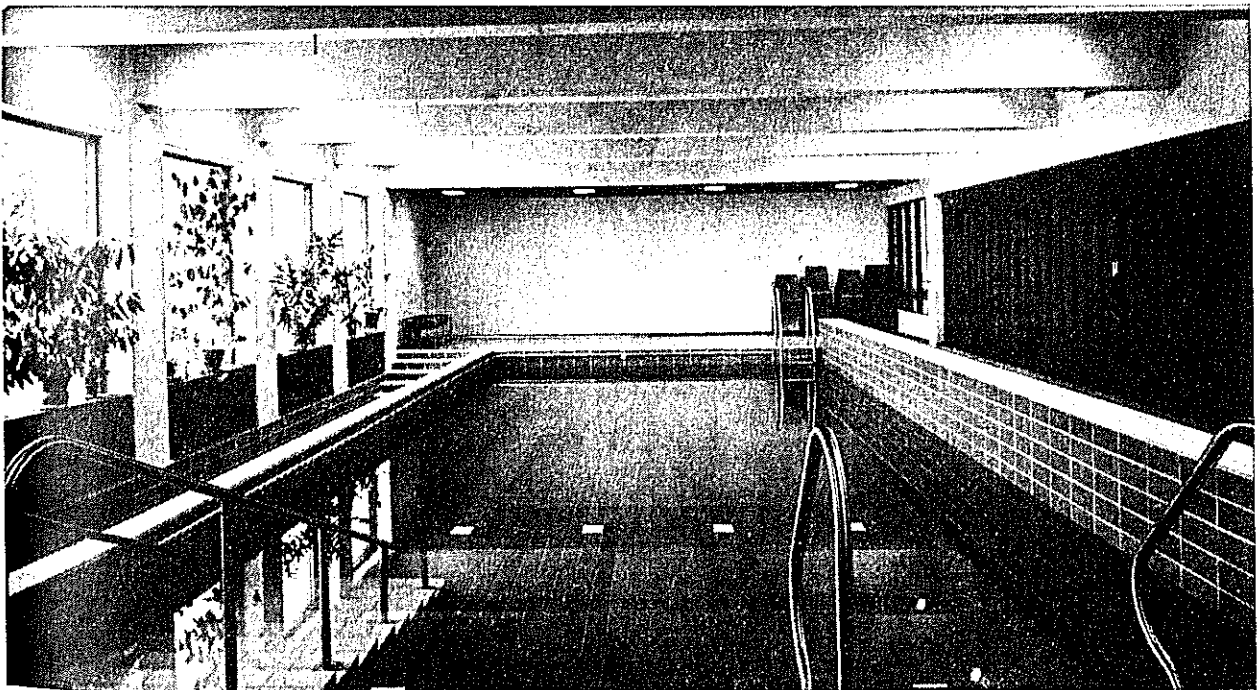
2. Sairaala, mutta samalla koti

Tällä hetkellä on Kaunialassa 103 hoitopaikkaa, mutta tästä huolimatta on jatkuvasti kymmeniä potilaita odottamassa hoitoon pääsyä. Potilaiden, "Kaunialan poikien", keski-ikä on jo n 52 vuotta. Heistä on aivovammaisia n 50 % ja täysin vuodepotilaina parisenkymmentä. Jotkut heistä ovat olleet Kaunialassa sairaalan perustamisesta lähtien. Kauniala ei olekaan pelkkä sairaala, vaan siitä on muodostunut mitä suurimmassa määrin myös koti, jossa viihtäisyyteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

"Poijat" asuvat 1—3 hengen huoneissa. Osastoilla on omat seurusteluhuoneensa takkoineen ja televisioineen. Poikien ja heidän ystäviensä valmistamat ja lahjoittamat pikkuesineet, palkinnot, veistokset, ryijyt, matot jne lisäävät kodikkuutta. Onpa alakerron seurusteluhuoneessa löytänyt sijansa suuri-kokoinen Marsalkan ratsastajapatsaskin. Välttämät-

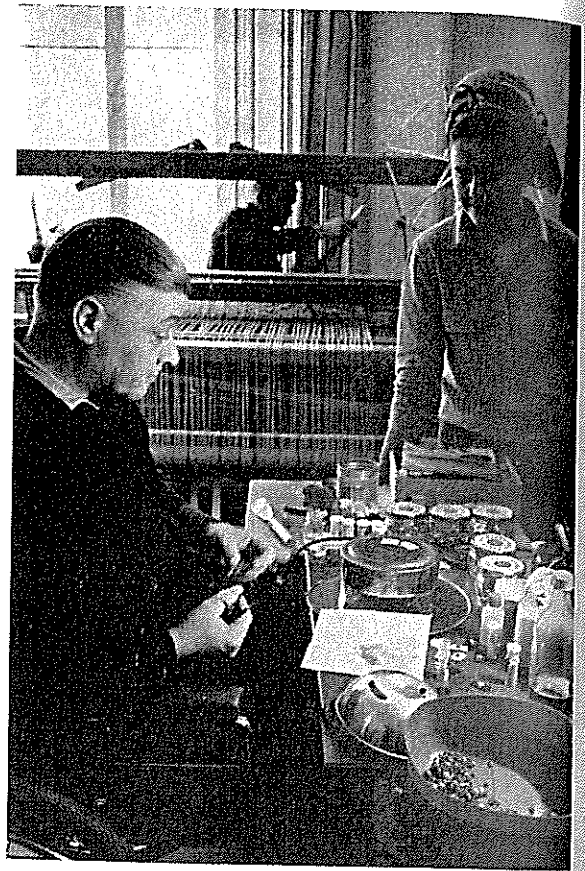
Kirjaston aukeamista odotellaan.

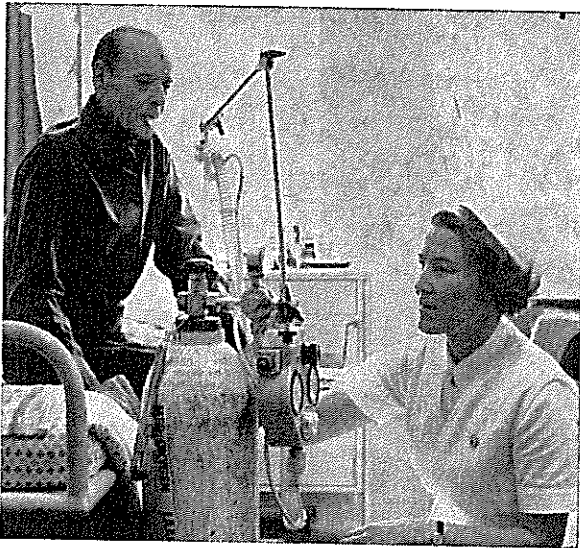
Uimahalli.

Ylihoitajatar Pirkko Nissi ja toverikunnan puheenjohtaja Otto Leinonen pohtimassa toverikunnan asioita.

Joel Laxström valmistamassa koruja askartelunohjaaja Hilikka Maattolan opastuksella. Taustalla Uuno Niskanen askartelemassa kymmenmetrisen maton kimpussa.

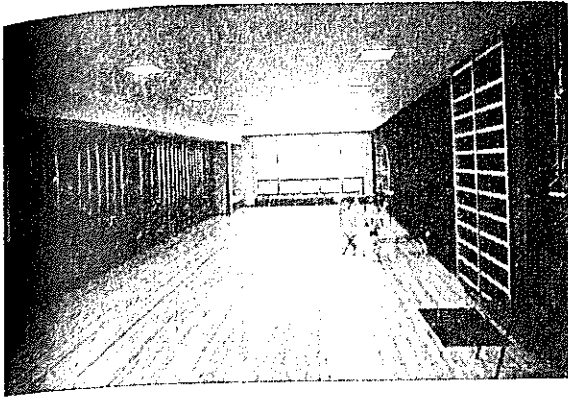

Osastonhoitajatar Aino Oksanen, Paul Lassila ja Bennet-laite.

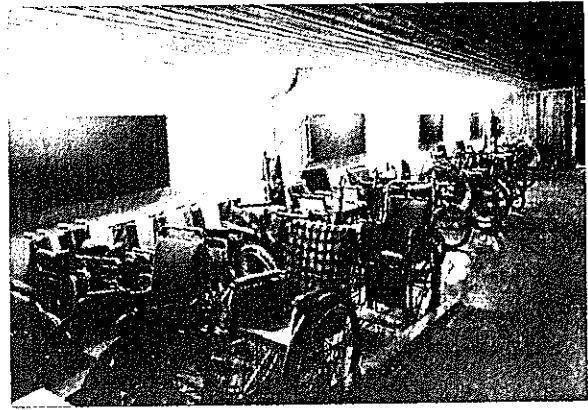
tömät hoitotilat muistuttavat kuitenkin sairaalaympäristöstä. Talon v 1966 valmistuneessa kuntouttamosastossa sijaitsevat kuntosalin ohella sauna ja 5 m × 10 m kokoinen, erikoisrakenteinen uima-allas. Uimaltaan päädyssä olevat käsinojat mahdollistavat "kärpyökiäkin" ketterän pudottautumisen rullatuolista altaaseen. Askarteluhuoneessa voivat halukkaat työskennellä askartelunohjaajan johdolla erilaisten töitten parissa. Löytyypä talosta vielä pieni soppi, jossa alkuaikojen radiokorjaustoiminnallakin on jatkajansa. Sotilaskotisisarten hoitama kirjasto ja toverikunnan omistama kanttiini ovat luonnollisesti ahkerassa käytössä.

3. Harrastustoiminnasta

Kaunialassa vallitsee hyvä ja luottamuksellinen henki tri Niilo Karikosken johtaman henkilökunnan ja poikien välillä. Pojat eivät elä muistojensa parissa, vaikka se ulkopuolisesta tuntuisikin luonnolliselta ja oikeutetulta. He ovat vahvasti kiinni nykypäivässä. Tästä on osoituksena erilaisen harrastus- ja viihdy-

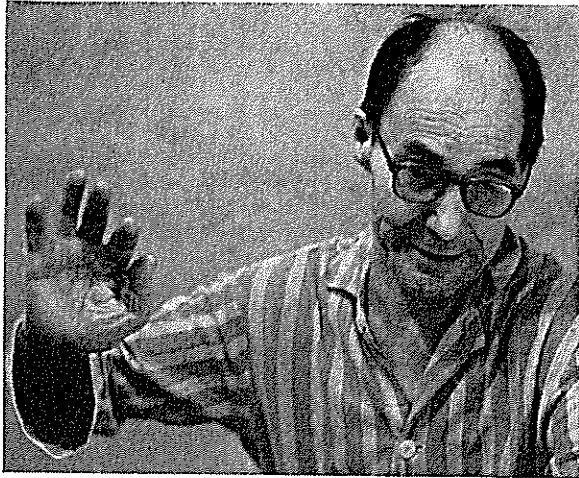
Kuntosali.

"Kärripoikien pirssi".

Luettelo potilaista, jotka ovat olleet hoidettavana Kaunialassa yhtäjaksoisesti vähintään 3 v.

Nimi	s	Kotipaikka	Tullut Kaunialaan	Haavoittunut tai sairastunut	Joukko-osasto
Ala-Hannula, Eino	12. 2. 25	Punkalaidun	17. 9. 48	11. 7. 44 Vuosalmi	1./JP 5
Auranen, Aleks	4. 10. 14	Hartola	21. 9. 62	14. 5. 42 Pitkajärvi	8./20. Pr
Hannila, Toivo	1. 9. 23	Siikajoki	24. 1. 60	4. 7. 44 Vuosalmi	ErP 25
Heikkinen, Erkki	23. 3. 06	Yli-Kiiminki	15. 8. 55	4. 8. 41 Kokkosalmi	III/JR 53
Helminen, Uuno	20. 1. 16	Helsinki	13. 8. 64	2. 9. 41 Säämäjärvi	URR
Heckman, Veikko	19. 7. 23	Mäntyharju	12. 10. 49	9. 7. 44 Kannas	12./JR 58
Jokila, Oskar	20. 10. 02	Laitila	19. 9. 62	26. 2. 40 Taipale	3./I/JR 62
Jukka, Erkki	27. 8. 13	Espoo	27. 6. 64	18. 1. 40 Koivisto	MiinaK/RT 2
Jumisko, Ville	21. 7. 20	Posio	4. 10. 61	2. 9. 41 Tuutsajoki	2./I/JR 12
Järvenpää, Arvi	25. 8. 23	Suodenniemi	25. 9. 62	20. 1. 44 Lempäälä	12./JR 57
Karppinen, Eero	7. 12. 20	Pudasjärvi	7. 12. 60	sair. Kiestinki	6./JR 15
Koljonen, Sulo	13. 11. 17	Lahti	5. 1. 57	6. 10. 42 Seesjärvi	3./PionP 12
Koski, Kaarlo	25. 11. 12	Kuusjoki	30. 1. 51	maalis-huhtik. -43 Janteba	2./JR 34
Kostamo, Sulo	26. 7. 12	Helsinki	3. 12. 62	13-14. 3. 43 Lempäälä	KrhK/III/JR 30
Kotilainen, Aleksander	5. 7. 11	Helsinki	24. 1. 61	9. 3. 40 Uomaa	JR 34
Kurvinen, Iisakki	17. 1. 01	Helsinki	30. 10. 63	12. 3. 40 Salla	
Lappalainen, Janne	19. 12. 93	Lahti	25. 9. 50	sair. toukok. -43	
Lehtonen, Esko	10. 11. 23	Lapinjärvi	15. 11. 60	sair. Rukajärvi -42	
Leinonen, Otto	23. 2. 20	Laukaa	11. 9. 61	sair. 15. 3. 41 Sääminki	1./ViestiP 16
Liimatainen, Armas	20. 11. 05	Äänekoski mlk	26. 6. 64	21. 1. 43 Karhumäki	PsD
Louhivaara, Jaakko	4. 10. 11	Jyväskylä	6. 12. 62	27. 10. 43	345.LtP
Majala, Väinö	9. 1. 96	Turtola	26. 11. 46	9. 6. 44 Kuuterselkä	Työpalvelujoukoissa
Metsinen, Vilho	2. 12. 22	Loviisa	15. 8. 62	joutui vang. 29. 3. 44 Kuhmossa	
Meronen, Tuomas	12. 4. 04	Hausjärvi	19. 5. 63	12. 2. 40 Hatjalahdi	3./EPS 7
Minkkilä, Arvo	4. 7. 08	Petäjavesi	25. 1. 64	19. 12. 39 Taipale	2./JR 28
Myyrä, Eino	7. 1. 17	Savitaipale	7. 11. 57	19. 3. 43 Kuzrame	4./URR
Mäkelä, Väinö	6. 5. 20	Nokia	28. 10. 57	30. 7. 41 Purnujärvi	7./JR 6
Niemi, Yrjö	12. 12. 01	Kankaanpää	23. 11. 60	28. 8. 41 Valkeasaari	2./ErP 28
Niskanen, Uuno	6. 6. 14	Sotkamo	6. 4. 62	2. 2. 40 Kuhmo	ErP 14
Nissilä, Seth	16. 12. 20	Pyhäjoki	15. 8. 55	1. 3. 43 Krivi	3./3. Pr
Pajula, Reino	5. 8. 14	Kokemäki	13. 2. 61	14. 2. 40 Summa	1./PionP 3
Patja, Jalmari	14. 12. 16	Helsinki	13. 11. 61	3. 12. 41 Syväri	JR 29
Pelkonen, Johan	9. 6. 18	Muhos	8. 5. 57	6. 7. 44 Äyräpää	JR 49
Peräniitty, Frans	15. 4. 05	Huittinen	20. 4. 49	8. 8. 41 Hiitola	2./PKR
Piirainen, Tauno	20. 2. 15	Helsinki	24. 5. 62	42-43 Munakukkula	
Puutikkala, Kalle	27. 5. 11	Tammela	13. 4. 49	3. 10. 41 Syväri	1./JR 44
Rantsi, Johannes	20. 6. 11	Nummi	10. 11. 58	19. 10. 41 Syväri	JR 30
Reunala, Aaro	18. 1. 22	Helsinki	30. 5. 50	17. 7. 44 Humallahti	
Roininen, Eino	24. 5. 23	Siuntio	21. 4. 59	18. 3. 44 Syväri	1./RjP 1
Rosendahl, Unto	14. 10. 13	Espoo	7. 5. 58	19. 12. 39 Kuolemajärvi	4./JR 11
Räisänen, Veikko	8. 3. 20	Leppävirta	27. 11. 46	30. 9. 41 Äänislinna	JP 3
Salonen, Viljo	30. 1. 22	Karjala Tl	5. 5. 63	4. 44 Maaselän kannas	10./III/21. Pr
Savikangas, Sakari	19. 4. 13	Turku	28. 9. 62	22. 9. 43 Leppäjärvi	1./ErP 23
Tuppurainen, Veikko	13. 3. 10	Joensuu	15. 8. 55	25. 2. 40 Kuhmo	I/LieHK
Utriainen, Eino	27. 2. 21	Kangaslampi	30. 12. 63	25. 4. 42 Syväri	KvItPsto 111
Uurtamo, Johannes	5. 1. 05	Rovaniemi mlk	31. 7. 62	24. 8. 41	5./JR 33
Väre, Jafet	2. 1. 09	Dragsfjärd	15. 8. 55	42 Vantsjoki	12./JR 5

"Sinne se hevonen painui alas louhikkoon..." Väinö Majalalla on 22. vuosi kulumassa Kaunialassa.

tystoiminnan vilkkaus. Vuoden 1967 aikana järjestettiin kaikkiaan 96 erilaista tilaisuutta, joiden onnistumisesta vastasivat omilta osiltaan sairaalan henkilökunta, toverikunta ja sairaalan ulkopuolella oleva laaja ystäväpiiri. Perinteelliseksi on muodostunut kevät-, pikkujoulu-, laskiais- ym juhlien ohella jokavuotinen retki, joka eräänä vuonna suunnattiin aina Köpenhaminaan saakka. Erittäin mieluista ovat tutustumiskäynnit eri varuskuntiin, joissa tavataan nuoria varusmiehiä ja saadaan kosketus arnejiaan, joka on Kaunialan pojille tänäkin päivänä läheinen. Vastaavasti saavat vieraat ja erityisesti nuoret varusmiehet Kaunialassa sydämellisen vastaanoton. Retkeilytoimintaan kuuluvat myös Helsingin ja Obbnäsin varuskuntien autokerhojen järjestämät autoretket. Tänä vuonna alkaneet Helsingin varuskuntasaitokunnan iltapäiväkonsertit ovat jo nyt ehtineet saada osakseen poikien jakamattoman suosion.

4. Katseet tulevaisuuteen

Elämä kulkee Kaunialassa eteenpäin. Pojat eivät ole katkeria enempää menneisyydelle kuin nykyisyydellekään, vaikka he jokainen kantavat itsessään sodan aiheuttamaa vammaa, jonka vaikutukset iän mukana useinkin lisääntyvät. Yhdessä 20 000 muun vaikean invaliditeetin omaavan sotavammaisen kanssa he edelleenkin suuntaavat katseensa rohkeasti tulevaisuuteen.

Puolustuslaitoksen Vammaskoksen Tehdas

VAMMALA

puh. 932-1221

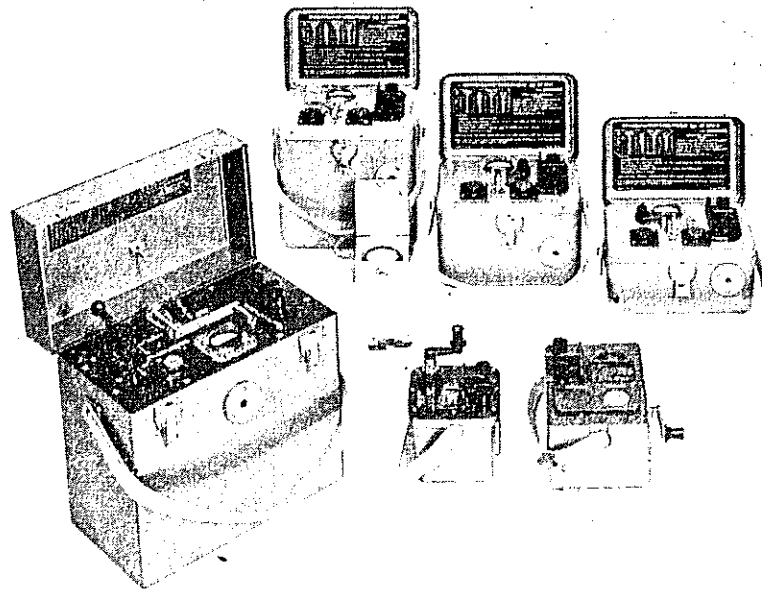
Otto Wuorio Oy

RAKENNUSLIIKE

PITÄJÄNMÄKI

Kutomontie 18

EDUSTAMAMME
NITRO NOBEL AB:n
VALMISTAMAT
SYTYTYSKOJEET
TUOVAT VARMUUTTA
RÄJÄYTYSTÖIHIN

Sähkölaukaisimet CI 50 — CI 2400 on tarkoitettu 50 — 2400 nallin laukaisemiseen ja vastavasti mallit CI 15 — CI 275 VA, 15—275 VA-nallia varten.

Toimitamme myös Nitro Nobel AB:n valmistamia

- VA — eli varmuusnalleja
- räjähdysaineita
- latauslaitteita
- vastusmittareita
- johdonkoettimia
- ym. alaan kuuluvia kojeita ja tarvikkeita.

Suuren kysynnän vuoksi olemme nyt varastoineet VA-nalleja.

Annamme kernaasti hintoja ja lisätietoja yllämainituista tarvikkeista.

EI ENÄÄ
SUUTAREITA

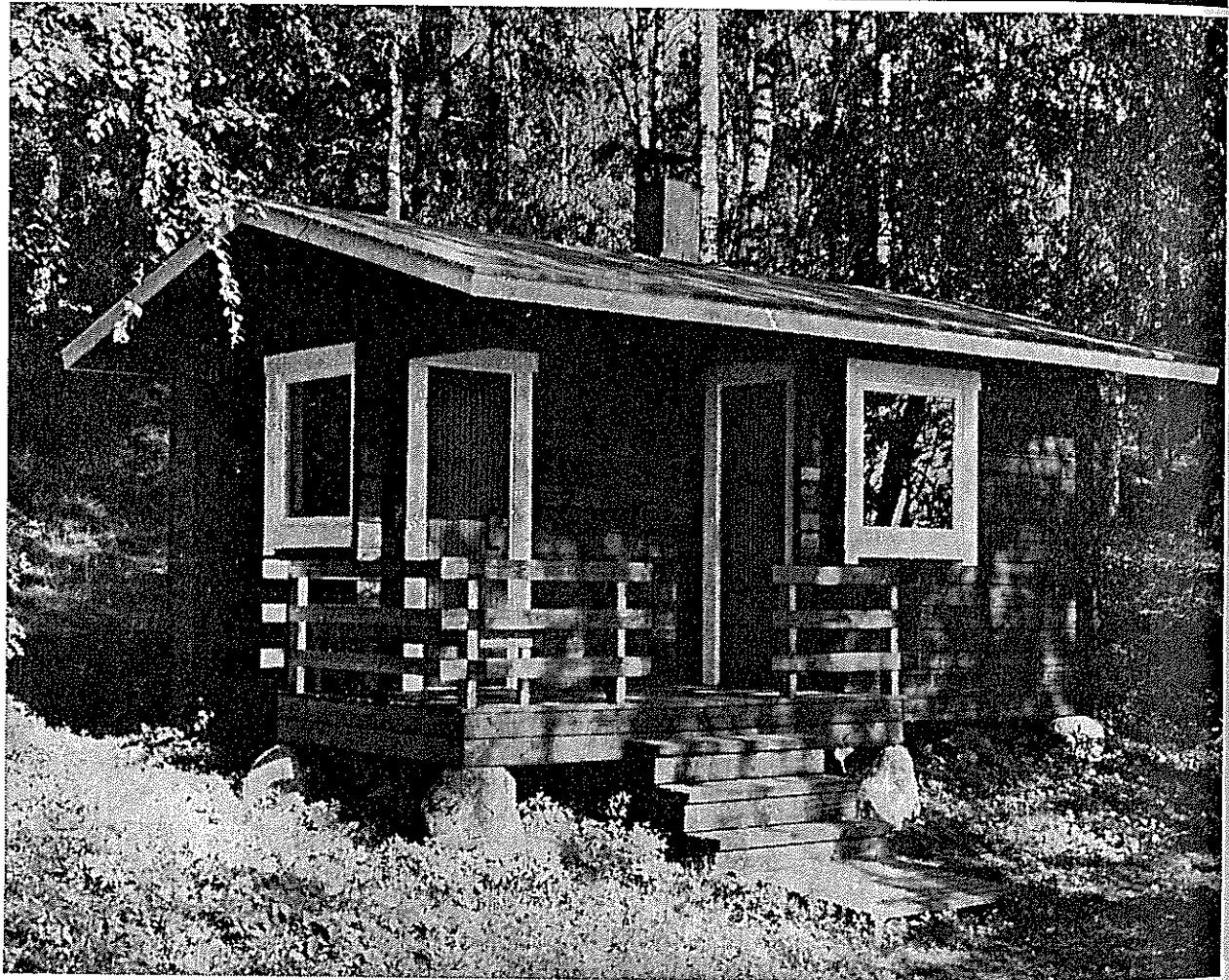
JULIUS TALLBERG

VUORITEKN. OS.
Aleksanterink. 21 Hki 10
Box. 10210 Puhelin 13611

VAAJA

lomamajat & saunat

Vapaa-ajan yhä lisääntyessä haluaa jokainen päästä arjen kiireisestä elämänrytmistä nauttimaan luonnonrauhasta ja rentoutumaan. Oma lomamaja rantasaunoineen on toiveuni, jonka jokainen haluaisi toteutuvan. SOK-osuuskaupat ja tavaratalot ovat ottaneet myyntiohjelmansa monipuolisen VAAJA-loma- ja saunamajamalliston. Siinä yhtyvät nykyaikainen arkkitehtuuri ja vanha suomalainen rakennustaito. Pyytäkää lähempi esittely osuuskaupasta.

SOK SOKOS
OSUUSKAUPAT TAVARATALOT

Upseeri ja nykypäivä - Ajatuksia kadettikunnan vuosipäivänä v 1968

Kapteeni Esko Nieminen

Kadettiveljet!

Vietämme tätä vuosijuhlaa ajankohtana, jolloin olemme juuri itsenäisyyden 50-vuotisjuhlallisuuksista irtaantuneina joutuneet keskelle sen laitoksen juhluvuotta, jonka piirissä itse olemme tehneet tai parhailaan teemme elämäntyötämme, laitoksen, joka on koulutuksellaan huomattavasti vaikuttanut omaksumamme maailmankatsomukseen, laitoksen, jota ilman edellisen vuoden juhlimiset olisivat jääneet juhlimatta.

Vietämme vuosijuhlaamme maassa, jonka jo kerran, kohtalonsa ratkaisun hetkillä, todettiin kasvaneen yksimieliseksi, mutta jonka vanhat haavat ovat jälleen alkaneet tuottaa tuskaa väkivalloin auki revittyinä. Elämme sisäpoliittisesti rikkinaisessa maassa, jossa monet rehelliset rakentajat liian usein jäävät niiden varjoon, jotka kiveävät menestyksensä polun parannusten sijasta edellisten polvien työn herjaamisella.

Me vietämme juhlaamme ulkopoliittisesti rauhallisissa oloissa osana Pohjolasta, joka kansainvälisillä kentillä on saavuttanut esimerkkimaineen tasaisen ja terveen kehityksen alueena. Tässä mielessä onkin nähtävä miltei tragikoomillisena se, että jo talvisodan ajalta periytyvä kansan yksimielisyys, joka on varauksettomasti asettunut valtionjohtomme noudattaman ulkopoliittisen linjan taakse, on eräiltä tahoilta asetettu kyseenalaiseksi. Täten ajetaan lyhytnäköisesti ja tunteettomasti omia etuja kansakunnan arvostuksen kustannuksella.

Vuosipäivämme sattuu myös keskelle taloudellisen ahdinon aikaa, ajankohtaan, jolloin kansainvälinen lamakausi, maan elinkeinorakenteen voimakas muuttamisprosessi, raskas verotus ja muutoksien keskellä epäviireeseen joutunut sosiaalinen turvallisuus ovat saaneet aikaan romahdusmaisen yritteliäisyyden laskun. Oma osuutensa tähän lamaan on myös sillä, että kansamme ei vielä henkisesti ole kypsänyt elämään

siinä elintasossa, jonka nykyaika sille suo. Se pystyy tänä päivänä käsittämään vasta sen suomat helpotukset, mutta ei ole vielä paljoakaan omaksunut sen tarjoamia mahdollisuuksia ihmisen itsensä kehittämiseen, eikä se ole laisinkaan valmis käsittämään niitä uusia velvoitteita, joita nykyaika meille asettaa. Voidaankin puolittain vakavina todeta, että minkä se painossa edistyy, sen se kunnossa taantuu, minkä sen fyysinen elinikä pitenee, sen puolestaan psyykinen lyhenee.

Vuosipäivämme vietto tapahtuu myös yhteiskunnassa, jonka aktiiviteettia ovat alkaneet lisätä yhä suuremmassa määrin nuoret ihmiset. Tämä on merkinnyt siirtymistä haasteyhteisöön, jossa ei enää moraalisesti hyväksytä vaikenemista ja välinpitämättömyyttä, vaan jossa on tunnussanana osallistuminen. Tässä osallistumisessa on upseerin osaksi tullut väijäämättömästi totunnaisten, perinteellisten arvojen puolustaminen, niiden järkevyyden ja oikeellisuuden vaikuuttaminen nuorta oppositiota vastaan, joka useimmiten esiintyy varsin keinotekoisin asentein kaiken pyhittävän radikalismien lippua kantaen. Tälle pienelle, mutta sitä terhakkaammalle oppositiolle on luonteenomaista demagogia ja tietämättömyys, kokemuksen väheksyntä ja seikkailunomainen kokeilunhalu. Tavallisesti nämä piirteet yhtyvät lähes täydelliseen piittaamattomuuteen siitä, mitä huomispäivä tuo tullessaan. Tämän opposition tunnusomaisimpia piirteitä on eräänlainen isien kertomusten ja ajankohtaisten maailmantapahtumien aikaansaama "sotaväsymys", joka purkautuu joko kiikhoilevana "maailmankatsomuksena", mielenosoituksina tai elämäntapana, joka hyväksyy siveellisen kurin hylkäävän vapaan rakkauden ja siirtyy sen osoittautuessa riittämättömäksi huumausainekäyttöön. Tämä nuoriso ei ole johdonmukaista. Se vastustaa ankarasti vapautensa tilapäistä rajoittamista asevelvollisuuden muodossa, mutta on valmis vastarinnatta alistumaan koko kansakunnan osana miehittäjän orjuuteen.

Nyt voidaan varmasti perustellusti väittää, että olen edellä esitelty nykyyhteiskunnasta vain pintakuohun ja todellinen olemus on jäänyt näkymättömiin. Olkoon näinkin, mutta siitä huolimatta olemme jo loitontuneet siitä ajasta, jolloin kansakuntamme tilan toteamiseen riitti jonkinlaisen vuosinäytteen ottaminen. Erillisinä sairauspesäkkeinä alkanut rappeutuminen leviää äkkiä hoidon puutteessa olemassaolon puumme juuriin saakka.

Edellämainitun tervehdyttämisen hoitohenkilöstönä on maamme upseerikunnalla ja erityisesti sen järjestötoiminnalla mittava tehtävä. Tuntuu kuitenkin siltä, että tätä tehtävää ei ole täysin tajuttu, päätellen siitä epävarmuudesta, joka on jo vuosikausia vallinnut sisäisen järjestötoimintamme piirissä.

Näen maamme peruskoulutetun, järjestäytyneen upseeriston tehtäväkentän jalkautuvan kahteen pääosaan. Ensimmäinen ja tärkein on isänmaallisen ja uhrautuvan asenteen aktiivinen puolustaminen niitä hyökkäyksiä vastaan, joita olen edellä käsitellyt yksityiskohtaisemmin. Tämän tehtävän suorittamiseksi on sekä nykyisen että vakiinaisesta palveluksesta eronneen päällystön toimittava yhtenäisin pää-

määrin. Toinen tehtävä on aamattikunnan itseisarvon kohottaminen mahdollisimman korkeaksi ja arvostetuksi nyky-yhteiskunnan osaksi. Tämä merkitsee johdonmukaisen linjan omaksumista siten, että valtionjohtomme voi varauksettomasti tunnustaa upseeristonsa yhteiskuntajärjestelmämme säilyttämisen luotettavimmaksi tueksi. Tähän luotettavuuteen eivät saa päästä vaikuttamaan poliittisen suunnan heilailut. Se merkitsee epäpoliittisuuden pysymistä järjestön piirissä. Toisaalta järjestön arvovallan on estettävä sen valtionjohtoa kohtaan osoittaman lojallisuuden hyväksikäyttö jäsenten taloudellisten ja sosiaalisten etujen pienentämiseen. Sen on myöskin arvovallallaan kyettävä pitämään upseerikunta vapaana ulkopuolisesta painostuksesta niin, ettei upseerikunta joudu virkatehtävissään maanpuolustuksen etujen vastaiseen myötäjouksojen osaan.

Kaikki edellä mainittu vaatii asennemuutoksia meissä itse kussakin. Taipumattomuuden ja joustavuuden piirteet ovat molemmat tarpeellisia tulevaisuuden järjestöelämän upseerissa, mutta jäärapaisuus olisi pitänyt hylätä viimeistään silloin kun taktiikkassamme luovuttiin jäykän puolustuksen periaatteesta. Ennen kaikkea nyt vaaditaan ensimmäiseksi omasta itsekkyydestä luopumista, jo koulutuksemme alussa oppimaamme kadettiveljeyttä.

Moshe Dayanin tyttären, luutnantti Yael Dayanin kuvaus kuudesta dramaattisesta kesäkuun päivästä.

Yael DAYAN

Sotilaan päiväkirja

Sota, jonka kukaan ei toivonut syttyvän, syttyi. Yael Dayan oli mukana ja merkitsi tapahtumat muistiin. Yael Dayan kuvaa koko maansa vihaa, epätoivoa ja voittoa, niinkuin syntyperäinen israeliläinen voi kuvata. 'Sotilaan päiväkirja' on päivittäinen selonteko kirjailijan kokemuksista taistelussa.

G
10/13 mk

JOKER

Todellakin — jo muutaman tunnin kuluttua maalaamisesta voitte ottaa huoneen käyttööne ja kotinne on kuin "uudesti syntynyt". Tyylikkää, silkinhimmeät värisävyt seinä- ja kattopinnoissa miellyttävät silmää ja luovat viihtyisyyttä.

JOKER on erittäin helppokäyttöinen, sopii kaikkiin rakennusainepintoihin ja kestää hyvin pesua.

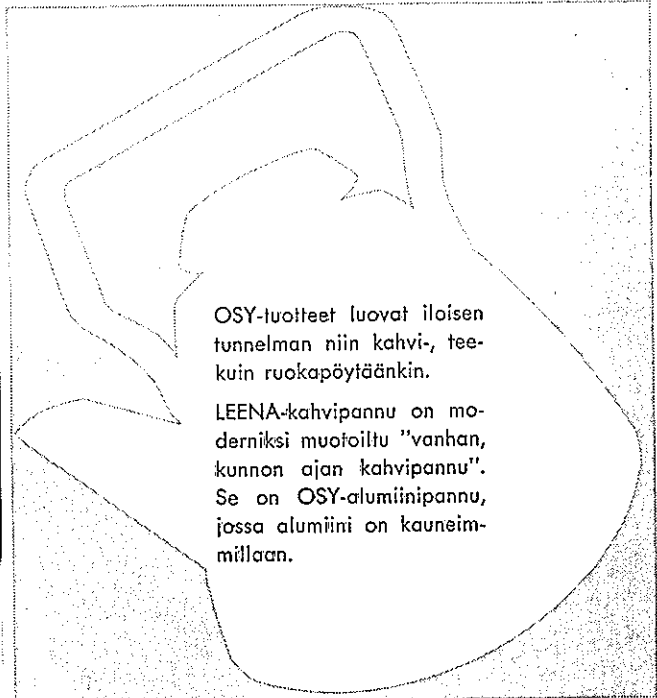
Maalatkaa kotinne uutta viihtyisyyttä JOKER lateksimaalilla. Käyttäkää hyväksenne Tikkurilan väritysmallistoa ja maksutonta värityspalvelua.

TIKKURILAN VÄRITEHTAAT

— maan suurin alallaan —

Tervetuloa iloiseen KAHVIPOYTÄÄN

OSY-tuotteet luovat iloisen tunnelman niin kahvi-, tee- kuin ruokapöytäähänkin.

LEENA-kahvipannu on moderniksi muotoiltu "vanhan, kunnan ajan kahvipannu". Se on OSY-alumiinipannu, jossa alumiini on kauneimmillaan.

AMMUS-SYTYTIN OY

Rauma, puh. 938/11 970, telex 62-811

TARKKAA TYÖTÄ...

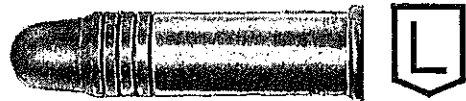

...niin ampuminen kuin patruunoiden valmistuskin. Lapuan patruunat syntyvät huolellisen ja yksityiskohtaisen valmistusprosessin tuloksena, siksi ne ovat tarkat ja tasalaatuiset. Niillä Teidän on hyvä tehdä tarkkaa työtä.

Lapuan patruunatehtaan valmistusohjelmaan kuuluvat pienoiskiväärin patruunat, kiväärin patruunat (erityisesti mainittakoon tarkkuuspatruuna 7,62 x 53 R), erikaiset metsästyspatruunat, messinkiset haulikon hylsyet sekä luodit ja hylsyet eri patruunalaatuihin.

Tutustukaa kahteen uutuuhteemme

Hirviratapatruuna 5,6 x 39; 2,75 g painava kokovaippainen iteräväkärkinen luoti, lähtönopeus 1100 m/sek., sekä revolverinpatruuna kal. .38 Special lyijyluoti Wad cutter painoltaan 9,95 g.

LAPUAN PATRUUNATEHDAS
LAPUA

Maamme polttoainehuolto vv 1939–1945 rautatie- ja tiekuljetusten kannalta tarkasteltuna

Majuri E Lampikoski

Lähtökohdat

Sotia edeltäneinä vuosina energian kokonaistarpeestamme tyydytettiin maassamme polttoaineilla noin 75 %, teollisuuden vastapainevoimalla 10 % ja vesivoimalla 15 %. Vertailuna nykyiseen energiankäyttöömme todettakoon, että vuotuinen energiankulutus oli silloin noin 1/3 nykyisestä. Nykyisin energiasta tuodaan polttoaineina kuitenkin runsas 50 % silloisen 25 %:n sijasta.

Polttoaineiden vuotuinen kulutus maassamme jakautui vv 1938–1939 eri polttoaineiden kesken seuraavasti:;

— Öljy	0,235 milj t
— Kivihiili ja koksi	1,8 „ t
— Markkinapolttopuu	6,5 „ m ³
— Teollisuuden jätepuu	5,3 „ m ³
— Maaseudun oma puun käyttö	21,0 „ m ³

Haloiksi muunnettuna polttoaineiden kulutus vastasi noin 46 milj m³. Rautatie- ja tieliikenteen osuus tästä oli 6–7 %.

Kuljetuskalusto ja kuljetussuoritteet

Vuonna 1939 oli maassamme rekisteröitynä vajaa 52 000 autoa, joista oli

— kuorma-, paketti- ja erikoisautoja	19600
— linja- ja seka-autoja	3200 sekä
— henkilöautoja	2900

Autojen polttoaineena oli bensiini, jonka vuosikulutus oli noin 140 000 tonnia.

Rautatiekalustoa oli samana vuonna Valtionrautateillä seuraavasti:

— 757 höyryveturia
— 3 moottoriveturia
— 84 moottorivaunua
— n 1000 matkustajavaunua, yht. 3000 akselia ja
— n 25000 tavaravaunua, yht. 58000 akselia.

Vuonna 1938 veturien polttoaineista oli

— halkoa	56,5 %	1,2 milj m ³
— kivihiiltä	42,5 %	0,18 milj t
— polttoturvetta	0,5 %	9 300 tonnia ja
— dieselöljyä	0,5 %	700 tonnia

Rautatie- ja tieliikenteen yhteinen tavarankuljetussuorite oli vuonna 1938 noin 2 750 milj tonnikiilometriä, josta tieliikenteen osuus noin 16 %. Nedecon tutkimuksen mukaan vastaavat luvut vuonna 1963 olivat 9 700 ja 50.

Mainittujen kuljetusmuotojen henkilökuljetussuorite oli vuonna 1938 noin 3 400 milj henkilökilometriä, josta

— rautateiden osuus	36 %
— linja-auto- ja raitiotieliikenteen osuus	48 % ja
— henkilöautoliikenteen osuus	16 %.

Vastaava kuljetussuorite oli vuonna 1963 noin 15 100 milj henkilökilometriä jakautuen seuraavasti:

— rautatiet	14 %
— linja-autoliikenne	31 % ja
— henkilöautot	55 %.

Hevosten määrä oli vuonna 1939 noin 350 000 kpl.

Valmiustoimenpiteet ja polttoainetilanne

Valtioneuvoston 1929 asettama taloudellinen puolustusneuvosto laati vv 1932–34 suunnitelman kansanhuollon organisaatioksi kriisiaikaa varten ja seuraavana vuonna suunnitelman sen perustamiseksi. Puolustusneuvosto hyväksyi suunnitelman säännöstelyorganisaatioksi vuonna 1939.

Polttoaineiden säännöstelyvaltuudet sisältyivät lakiin sotatilasta vuodelta 1930. Tätä sitten osittain muutettiin 1939 ja täydennettiin keuhäällä 1939 annetulla lailla puolustusvalmiuden tehostamisesta sodanvaaran uhatessa. Sotatilalain merkitys maan polttoainehuollon kannalta jäi käytännössä lähinnä sotilastarpeiden tyydyttämiseen. Lakia voidaan soveltaa vain sotatilan vallitessa.

Huhtikuussa 1939 annettiin laki nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden pakollisesta varastoimisvelvollisuudesta. Varastoimisvelvollisuus koski tuonti- ja jakeluyhtiöitä. Näiden polttoainevarastot eivät saaneet laskea alle 20 % edellisen vuoden myynnin määrästä. Lain tultua voimaan voitiin ryhtyä varastojen tankkailuun. Varastoimisvelvollisuuden valvonta kuului puolustusministeriölle.

Lokakuun alussa v 1939 aloitettiin etelärannikon varastojen evakuointi. Tätä suoritettiin Pohjanlahden rannikkovarastoihin, sisämaahan erilaisiin tilapäissäiliöihin ja perustettaviin astiavarastoihin. Uhanalaisiin varastoihin sai jäädä vain 2 kk:n kulutusta vastaava määrä polttonesteitä. Toiminnalle aiheutti kuitenkin esteitä mm meriliikenteen osalta vuodenaika ja yleistilanne.

Nestemäiset polttoaineet joutuivat ensimmäisinä tarvikkeina jakelusäännöstelyyn 4.9.1939. Säännöstelypäätös valmisteltiin ja esiteltiin puolustusministe-

riössä. Polttoaineiden kaupan ja jakelun valvonta annettiin aluksi kauppa- ja teollisuusministeriölle, kunnes se syyskuun lopulla määrättiin vasta perustetulle kansanhuoltoministeriölle. Kun varastot 1939 vuoden lopulla laskivat alle varastoimisvelvoitteen, siirtyi säännöstelynkin johto puolustusministeriölle. Polttoaineiden säännöstelyyn palataan myöhemmin.

Syksyllä 1939 ei oltu millään tavoin tuonnin lisäämisellä valmistauduttu sodan varalta. Halkovarastotkin olivat todennäköisesti tavallista niukemmat.

Sodan syttyessä Euroopassa maamme nestemäisten polttoaineiden varastot jäivät vaille normaalia syystäydennystä. Lokakuun lopussa olikin tuontiliikkeiden varastossa vain 54 000 t polttonesteitä, joista bensiiniä 35 000 t. Bensiinin normaali kuukausikulutus oli 11–12 000 t, mitä määrää ei siinä vaiheessa voitu huomattavasti säännöstelylläkään laskea, sillä myös kuorma- ja linja-autot käyttivät polttoaineenaan bensiiniä.

Toiminta sotien aikana

Polttoaineiden tuonti

Bensiiniä tuotiin maahan vv 1939–1945 yhteensä noin 420 000 t, josta 147 000 t vuonna 1939, joten sota-vuosina keskimääräinen tuonti oli 45 000 t vuodessa. Talvisodan aikana polttonesteitä saatiin jäästeiden vaikeuttaessa suoraa tuontia meritse, Ruotsin ja Norjan satamien kautta. Jatkokuljetukset järjestettiin rautateitse ja maanteitse. Talvisodan jälkeen polttonesteet saatiin Saksasta. Vuonna 1944 bensiinin tuonti sieltä oli vain noin 22 000 t. Maamme irtauduttua sodasta keskeytyi bensiinin tuonti lähes kokonaan. Niinpä se vuonna 1945 oli vain 4 500 t eli 3 % vuoden 1939 tuonnista.

Kivihiilen tuonti laski yli miljoonasta tonnista ennen sotaa alle puoleen vuonna 1940 ja kohosi sitten vuosina 1942–44 noin 75 %:in sotaa edeltäneestä tasosta. Suhteiden Saksaan katkettua tyrehtyi tuonti lähes kokonaan ollen vuonna 1945 vain 5 % vuoden 1939 tuonnista. Moottoripetroolin tuonti sodan aikana oli hyvin vähäistä.

Polttoainehuollon johtaminen sodan aikana

Syksyllä 1939 perustettiin kansanhuoltoministeriö ja sen teollisuusosaston yhteyteen polttoainetoimisto, jonka tehtävänä oli mm

- hankkia tietoja maassa olevista polttoaineista ja niiden tarpeesta
- saada aikaan korviketuotantoa sekä
- suorittaa tuonnin ja viennin valvonta.

Vuotta myöhemmin polttoainehuollon ja kuljetusten tehtävämäärien kasvaessa perustettiin ministeriön polttoaine- ja kuljetusosasto. Kun tämän osaston tehtäviin vuoden 1942 lopussa sisällytettiin myös metsä- ja puutalouteen kuukuvat asiat ja siten mm puuraaka-ainekysymykset, muutettiin osaston nimi puu- ja polttoaineosastoksi. Osasto käsitti seuraavat

PUHAKKA Oy

tervehtii

KADETTIKUNTAA

toimistot: yleinen toimisto, hakkuutoimisto, puu-tavarakaupan toimisto, hiili- ja koksitoimisto, voiteltuainetoimisto, nestemäisten polttoaineiden toimisto ja teknillinen toimisto. Kuljetusten johto siirtyi samalla sotilasviranomaisille.

Puolustusvoimien poltto- ja voiteluaineiden hankintaa ja varastointia koskevista asioista huolehtimaan perustettiin lokakuussa 1939 sotatalousesikuntaan poltto- ja voiteltuainetoimisto. Toimiston tehtävien lisääntyessä toimisto laajeni poltto- ja voiteluaineosastoksi, jossa jatkosodan aikana oli seuraavat toimistot: yleisten asiain toimisto, nestemäisten polttoaineiden toimisto, voiteltuainetoimisto, puuhiili- ja pilketoimisto, alkoholiain toimisto, teknillinen toimisto ja tilitoimisto. Tällöin ilmavoimien esikunta vastasi lentobensiinin ja erikoisvoiteluaineidensa hankinnasta ja jakelusta.

Polttoaineiden säännöstely

Nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden osalta ensimmäinen säännöstelytoimenpide oli em laki varastoimisvelvollisuudesta, joka vieläkin, tosin vuonna 1941 muutettuna, on voimassa. Joulukuussa 1939 varastoimisvelvollisuus määrättiin 25 %:ksi.

Varsinainen jakelusäännöstely, joka alkoi ensimmäisenä polttonesteiden osalta 4. 9. 1939, ei ollut läheskään täydellinen, sillä se koski miltei yksinomaan yksityistä ja ammattimaista autoliikennettä. Kun "siviilikulutukseen" voitiin jakaa vain varastoimisvelvollisuuden ylittävä polttoainemäärä, häiriintyi polttonesteiden jakelu pahasti kyseisen "ylijäämän" loputtua. Tästä oli seurauksena polttonesteiden säännöstelyn siirtyminen tosiasiallisesti puolustusministeriön sotatalousosaston polttoainetoimistolle.

Vasta 6. 5. 1941 saatiin säädetyksi yleinen valtalaki eli laki talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa, johon myöhemmät säännöstelyvaltuudet myös polttoaineiden osalta perustuivat.

Yhteistyön aikaansaamiseksi sotilasviranomaisten ja siviiliviranomaisten kesken nestemäisten polttoaineiden säännöstelyssä perustettiin heinäkuussa 1939 Valtion Moottoripolttainetoimikunta. Tämän toimi-

alaan kuului nimestä huolimatta myös valopetroolin ja voiteluaineiden jakelu. Toimikunnan kuukausittain laatimat jakelusuunnitelmat alistettiin puolustusministeriön vahvistettaviksi. Jakelusta siviilikäyttöön huolehti liikenteen osalta kulkulaitosministeriö ja muun kulutuksen osalta kansanhuoltoministeriö. Aluksi käytössä olleesta ns viikkoannosjärjestelmästä siirryttiin samalla irtokuponkeihin. Kulkulaitosministeriö ja kansanhuoltoministeriö huolehtivat kuponkien jakelusta alempia viranomaisia ja yksityisiä järjestöjä hyväksi käyttäen. Järjestelmän etuna oli joustavuus vallitsevan varastotilanteen ja eri alojen vaihtelevien tarpeiden mukaan. Niinpä järjestelmä oli käytössä sodan loppuun saakka.

Kivihiilen jakelua valvoi kansanhuoltoministeriön kivihiili- ja koksitoimisto. Eräät veturityypit olivat jakeluun nähdessä erikoisasemassa. Rautateiden osalta todettakoon, että sodan alkuvuosia ja vuotta 1945 lukuunottamatta rautateiden kivihiilenkäyttö oli edeltäneitä rauhan vuosia suurempi, pudoten jyrkästi siten vuonna 1945.

Tuontipolttoaineiden vähyden takia polttoainehuolto perustui ensisijaisesti puun hankintaan ja käyttöön. Polttopuun käytön ohjaus ja säännöstely määrättiin kansanhuoltoministeriölle kesäkuussa

1940. Puun hankintaa varten maa jaettiin ministeriön alaisiin puunhankintapiireihin.

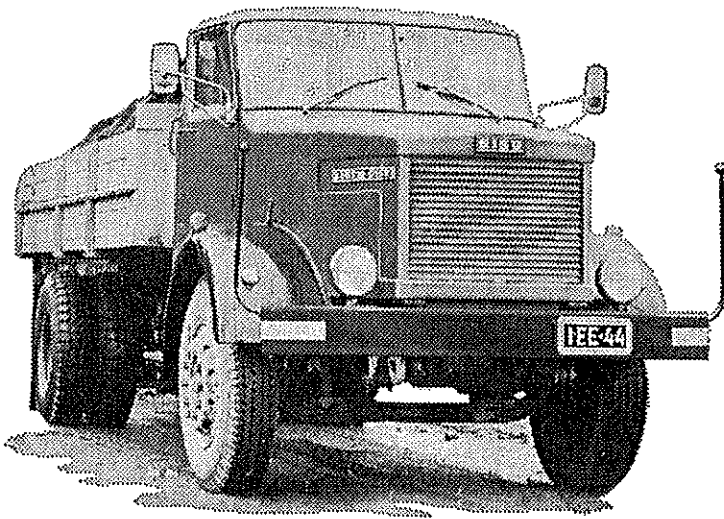
Rautateiden polttopuun hankinnasta vastaavan rautatiehallituksen polttoainetoimiston toimintaa laajennettiin valtion koko polttopuun hankintaa käsittäväksi. Näin perustettu Valtion Polttoainetoimisto (VAPO) näytteli sitten tärkeää osaa maan sodanaikaisessa polttoainetaloudessa.

Sodan alkuvaiheen vaikeasta polttopuutilanteesta selvitettiin lähinnä takavarikoimalla suhteellisen suuret paperipuu- ja kaivospölkkyvarastot käyttämällä niitä halon sijasta. Polttopuun hankinta ja jakelu puolestaan vaativat kuljetuskalustolta varsin suurta suorituskykyä. Tämä kulutti sitäpaitsi, varsinkin sodan alussa, vaikeasti saatavia ja korvattavia tuontipolttoaineita.

Moottoriajoneuvojen siirtyessä kiinteihin polttoaineisiin, muodostui näiden hankinnasta huomattava pulma ja vaati poikkeuksellisia toimenpiteitä. Perustettiin hiiltämöitä ja pilkketehtaita. Kun yksityisyrityksiä ei voitu riittävästi luottaa, annettiin hiilen ja pilkkeen hankinta Metsähallitukselle. Myös puolustuslaitos itse suoritti mm pilkkeen valmistusta. Pilkkeen ja hiilen jakelu ohjasi sotatalousesikunnan poltto- ja voiteluaineosasto.

U

- = uusi vaihteisto,
6+1 vaihdetta, täyssynkronoitu
- = moottori
135 tai 165 hv.
- = uusi kantavuus
- = uusi ulkoasu

Kontio-Sisu U-sarja

Uudistetun Kontio-Sisu U-sarjan muodostavat: U-139, soran ja maa-ainesten kuljetusauto; U-138, pitkälavaiset mallit; U-132, 3-akselinen teliauto, jonka keskimmäinen akseli on vetävä, sekä U-131, erittäin raskaiden maansiirto- ja louhosajojen kuorma-auto. — Kuljettajan istuin jousitettu. Suurempi lämmityslaite. Lisätty lämpö- ja äänieristys. Kiinteä työvalaisin konepeiton alla. Ja paljon muuta.

SISU

Maailman
valioluokkaa

Puukaasuttimien käyttö

Puukaasuttimien valmistus ja myynti pääsivät alkuun syksyllä 1939. Ostohalu oli heikko, sillä vuoden 1940 alussa niitä oli myyty vasta noin 100 kpl. Talvisodan alussa valtioneuvosto myönsi valmistajille ja mehanisointeille lainan, jonka turvin tuonti Ruotsista saatiin alkuun ja valmistusta kotimaassa voitiin tehostaa. Talvisodan päätyttyä kaasuttimien hankinta vilkastui ja vuoden 1941 alussa niitä oli käytössä jo noin 13 000 kpl.

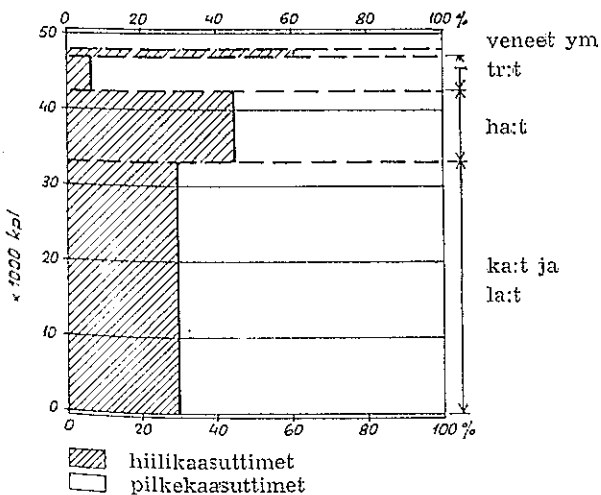
Kun kaasuttimien hankintahinta oli suhteellisen kallis, noin 20 000—30 000 silloista markkaa, puukaasu polttoaineena kallis ja sen käyttö kuljetustehoa laskevaa ja lisää huoltotyötä vaativaa, oli puukaasuttimien hankinta autoilijoille taloudellisesti vaikeaa. Tästä syystä valtio yhdessä autovakuutusyhtiöiden kanssa perusti luottoyhtiön kaasutinkauppoja varten.

Kaasutinalan säännöstely ja valvonta kuului kansanhuoltoministeriölle. Myös puukaasuttimien asennus ja käyttö määrättiin syksyllä 1940 säännöstelyn alaiseksi.

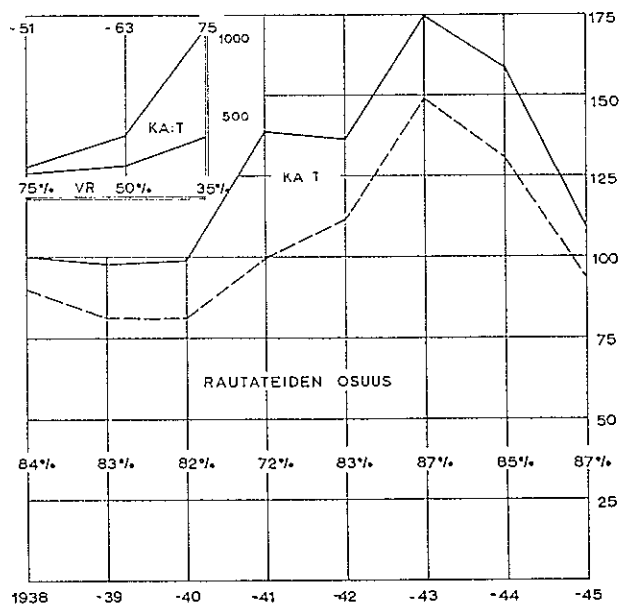
Raaka-ainepulan, standardisoinnin, laadun valvonnan yms seikkojen vuoksi tehtiin v 1942 puolivälissä säännöstelypäätös myös kaasutinlaitteiden valmistuksesta ja myynnistä. Tähän nojautuen niiden valmistus keskitettiin vain viidelle toiminnimelle.

Yleisarvosteluna todettakoon, että kaasuttimien käytön avulla moottoriajoneuvokantamme pystyttiin pitämään liikenteessä paljon suuremmassa määrin kuin ennakoita oli kuviteltu. Yhteensä vuosina 1939—46 asennettiin puukaasuttimia moottoriajoneuvoihin 46 000 kpl. Mm hiilipulasta johtuen valtiovalta pyrki vuodesta 1942 alkaen lisäämään pilkkekaasuttimien asennusta hiilikaasuttimien kustannuksella. Millaisiin ajoneuvoihin hiilikaasuttimia ja puukaasuttimia asennettiin, kuinka suuria määriä ja missä suhteessa, selviää kuvasta 1.

Kuva 1. Käytössä olleiden puukaasuttimien lukumäärä v 1940—46 (kumulatiivisia bruttolukuja)

Kuva 2. Tavaraliikenteen volyymi rautatie- ja tiekuljetuksissa 1938—45 (1938=100)

KULJETUSSUORITE:

v 1938	2 750	milj tonnikm
v 1945	3 000	„ „
v 1951	4 900	„ „
v 1963	9 700	„ „
v 1975	27 900	„ „ ennuste

— %-luvut ilmaisevat rautateiden osuuden

— vasemmassa yläkulmassa vertailuna tavarankuljetusvolyymin kehitys sotien jälkeen

Kuljetussuoritteet ja polttoaineiden kulutus

Asetuksessa kansanhuoltoministeriöstä määrättiin sen tehtäväksi seurata kuljetusoloja ja tehdä siitä aiheutuvia ehdotuksia sekä ryhtyä toimenpiteisiin kuljetusyhteyksien ylläpitämiseksi kotimaassa ja ulkomailta. Nämä tehtävät hoiti aluksi yleinen osasto ja vuotta myöhemmin ne siirtyivät organisaatiomuutoksen jälkeen polttoaine- ja kuljetusosastolle.

Rautatieliikenne oli talvisodan aikana rautatiehallituksen ja jatkosodan aikana Päämajan rautatieosaston johdossa.

Tieliikenteessä siirryttiin valtioneuvoston päätöksellä keskitettyyn kuljetustoimintaan kesäkuussa 1941. Syksyllä 1941 määrättiin Päämajan huoltopäällikkö keskitetyksi johtamaan sekä sotilas- että siviilikuljetuksia. Kun kyseessä oli kuljetukset sotatoimialueella, niitä johti Päämajan maa- ja vesikuljetustoimisto. Kotijoukkojen esikunnan maa- ja vesiliikennetoimisto, myöhemmin liikenneosasto, johti kuljetuksia kotialueella, joka oli jaettu suojeluskuntapiireittäin liikennepiireihin. Vuoden 1944 alusta siirryttiin uuteen suojeluskuntapiirijaosta poikkeavaan ja liikennetarpeita vastaavaan aluejakoon. Tällöin suojeluskuntapiirin esikunnan liikennetoimistosta tuli suoraan Kotijoukkojen esikunnan alainen liikennetoimisto.

Liikennepiirien kuljetukset suoritettiin osin SA-autoilla, jotka olivat suoraan liikennetoimiston käytössä, ja omistajiensa hallintaan jätetyillä ns KH-autoilla.

Kuljetusten määrä sotien aikana kasvoi rauhanvuosista. Tämä johtui ennen kaikkea puolustuslaitoksen lisääntyneistä kuljetustarpeista. Sotavuosina suoritettiin mm 0,5 milj henkilön ja suurien kalustomäärien evakuointi. Samoin polttopuun kuljetusten lisääntyminen asetti kuljetuskapasiteetin kovalle koetukselle.

Rautatiet

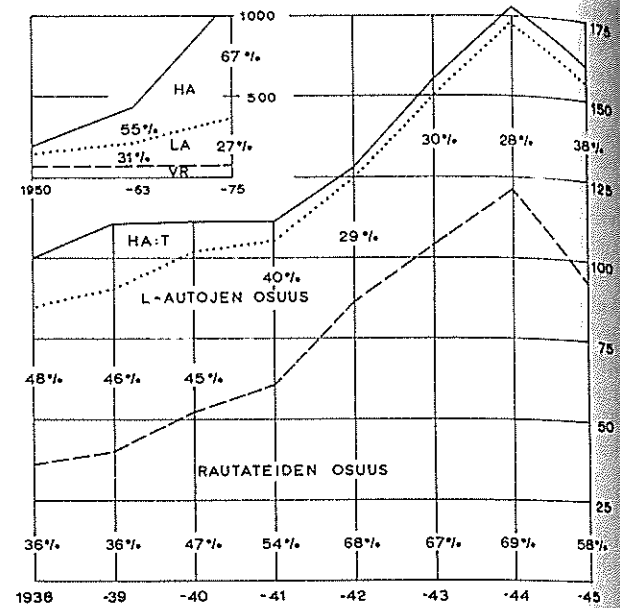
Liikennöidyn radan pituus oli ennen sotia 5 665 km ja v 1943 6 200 km. VR:n liikennöimän radan pituus Itä-Karjalassa oli 428 km. Rautateiden tavarankuljetusvolyymi oli vuosina 1939—40 vain hieman alle vuoden 1938 tason. Suurimmillaan se oli vuonna 1943, jolloin se oli 76 % viimeistä rauhan vuotta suurempi.

Rautateiden osuus tavarankuljetusten kokonaissuoritteesta oli ennen sotia runsaat 80 % pysyen sotavuosinakin suunnilleen saman suuruisena (Ks kuva 2). Mikäli puolustuslaitoksen suorittamia tiekuljetuksia ei lasketa mukaan, nousi rautateiden osuus viimeisinä sotavuosina yli 90 %:n. Vuonna 1938 sotilaskuljetusten osuus oli vain 0,3 % rautateiden tavarankuljetuksista. Sotavuosina niiden osuus kasvoi keskimäärin 25 %:ksi. Suhteellisesti ne olivat suurimmillaan vuonna 1944 käsittäen 30,6 %. Määrällisesti sotilaskuljetukset olivat suurimmillaan vuonna 1943 ylittäen hieman seuraavan vuoden määrän ja ollen vuoden 1938 määrään verrattuna lähes 70-kertaiset.

Polttopuun kuljetukset vv 1939—45 kasvoivat keskimäärin puolitoistakertaisiksi vaihdellen 10—19 % tavarankokonaissuoritusmääristä. Puutavaran kokonaissuoritusmäärät pysyivät koko ajan sotaa edeltäneen määrän alapuolella.

Henkilöliikenne kasvoi sotavuosina rautateillä voimakkaasti (Ks kuva 3). Suurimmillaan, vuonna 1943, se oli runsaasti kolminkertainen edeltäneisiin rauhanvuosiin verrattuna. Sotatoimet lisäsivät kuljetuksia; samoin evakuointikuljetukset. Lisäksi henkilöautoliikenne tyrehtyi lähes kokonaan. Linja-autoliikennekin vähentyi polttoainepulasta johtuen. Näin suuri

Kuva 3. Henkilöliikenteen volyymi rautatie- ja tiekuljetuksissa 1938—1945 (1938=100)

— %-luvut ilmaisevat eri kuljetusmuotojen osuuden
— vasemmalla yläkulmassa vertailuna volyymi 1950—75

HENKILÖKULJETUSSUORITE

— 1938 n	3 400	milj	henkilökilometriä
— 1945 n	5 485	"	"
— 1950 n	5 950	"	"
— 1963 n	15 100	"	"
— 1975 n	37 600	"	"

kuljetussuorite oli mahdollista kuljettamalla yhdessä vaunussa noin kolminkertainen määrä matkustajia vuoteen 1938 verrattuna ja lisäämällä junapituus 1,5-kertaiseksi.

Tiekuljetukset

Kuorma-autoliikenteen tavarankuljetussuorite oli siviili liikennekin huomioon ottaen vuosina 1939—45 keskimäärin suurempi kuin ennen sotia (Ks kuva 2). Koko kuorma-autokalusto pidettiin varsin tarkkaan käytössä koko sodan ajan. Kun siviilijoukoilla

Rajaville oy

BETONI- JA BETONITUOTETEHDAS, OULU, PUH. 42 322

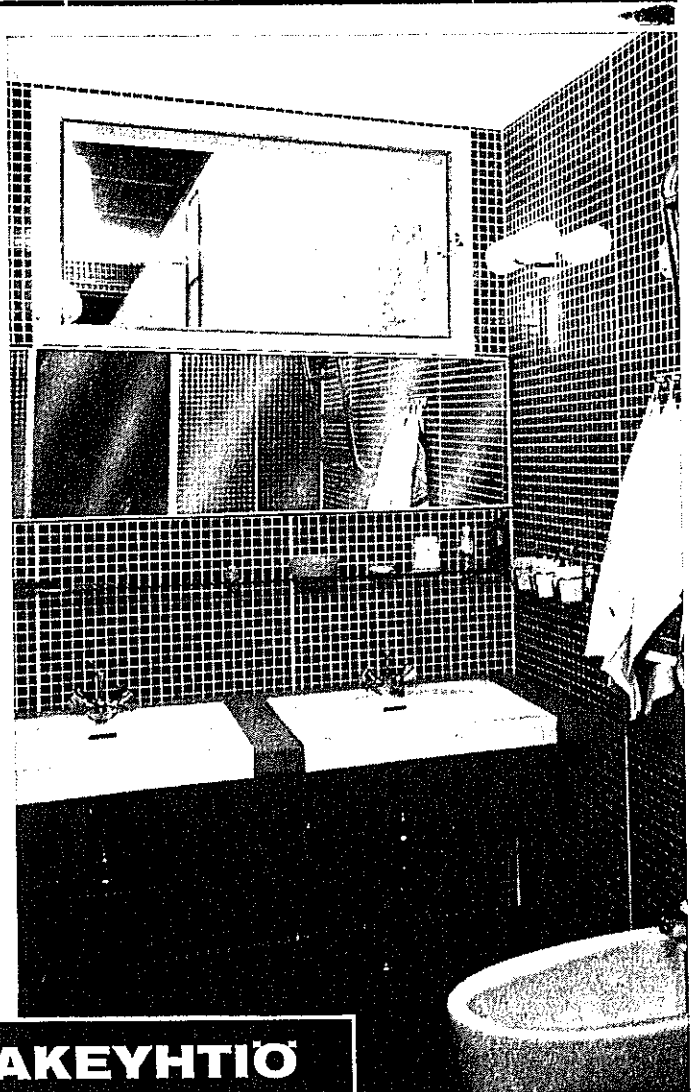
Valitkaa aito ENSOLAATTA!

Sen kovan pinnan alla on KOVAINSULIITTI öljykarkaistuna

ENSOLAATTA on kosteutta kestävä ja helposti puhtaana pidettävä seinälevy ● Valitkaa ENSOLAATTA kauneuden vuoksi: 11 värisävyä, viivoitettuna, ruudutettuna, sileänä tai rei'itettynä ● Valitkaa se kestävyuden perusteella: Vain Ensolaatta on tehty KOVAINSULIITISTA ja se on öljykarkaistu täysin kosteudenkestäväksi. Sen pintana on kova, kimmoisa polttoemali ja sen sileä tausta on suojattu muovimaalilla ● Valitkaa ENSOLAATTA myös kätevyyden vuoksi: Se kiinnitetään suurina levypintoina erityisellä muovilistalla.

Lisätietoja ja näytteitä Ensolaatasta ja muista Enso-rakennustuotteista antaa pyydettäessä

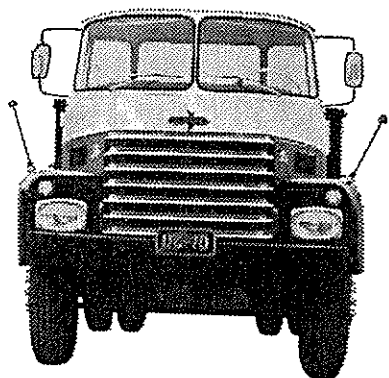
Enso-Gutzeit Osakeyhtiö,
Rakennusneuvonta,
Pääjäsentie 14, Helsinki 55.

ENSO-GUTZEIT OSAKEYHTIÖ

INSULIITTITEHTAAT, KARHULA

VARMA SUOMALAINEN VETÄJÄ

Vanaja on suunniteltu suomalaisia olosuhteita varten. Vanaja tarjoaa harkittua voimaa myös vaativiin sotilaskuljetuksiin. Vanajan konepeitto on valmistettu kevyestä ja kestävästä lasikuitumuovista ja sen alla työskentelee luotettava AEC-moottori. Vanaja on myös mukava ja luotettava. Ohjaustehostin ja paineilmajarrut ovat vakiovarusteita. Kokeilkaa – istukaa Vanajaan ja ajakaa.

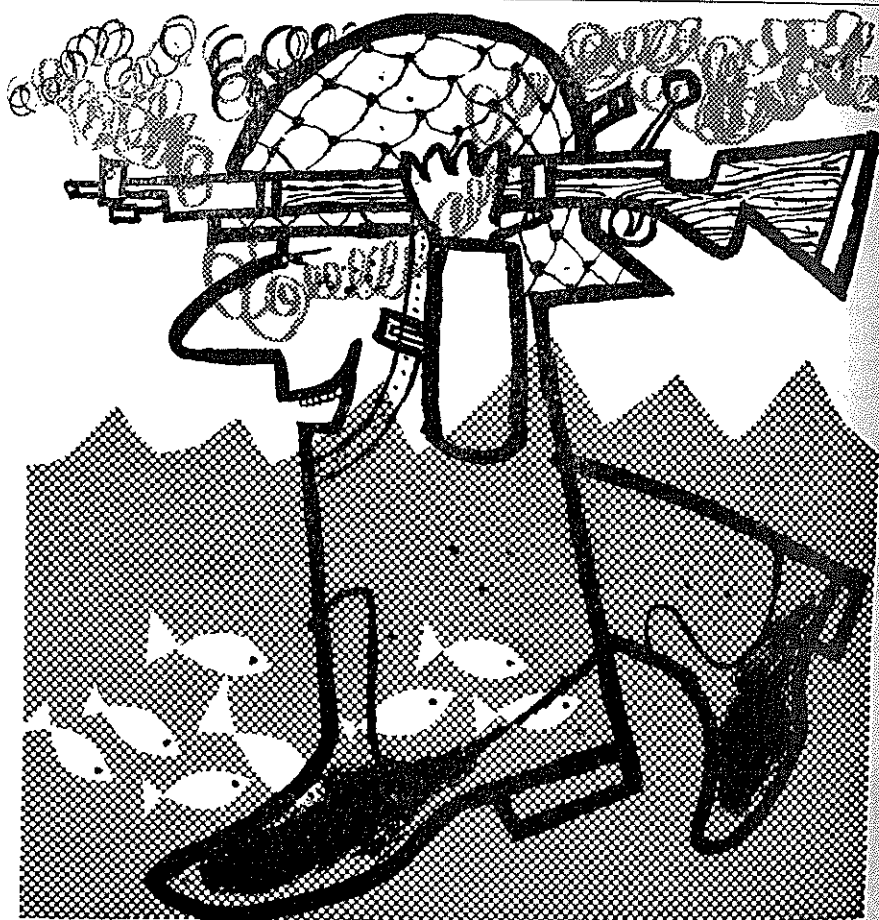
VANAJAN AUTOTEHDAS OY

Hämeenlinna puh. 25 121.

kuiva
maihinnousu
NOKIAN
saappailla

OY NOKIA AB
SUOMEN KUMITEHDAS

suoritettuihin kuljetuksiin lisätään sotilaskuljetukset, voidaan arvioida, että sotavuosina päästiin keskimäärin 1,5-kertaisiin kuljetussuoritteisiin sotaa edeltäneeseen aikaan verrattuna. Puolustuslaitoksen hallussa kuorma-autoista oli keskimäärin 70 %. Uusia kuorma-autoja saatiin sotavuosien aikana käyttöön 3700 kpl. Siviilikuljetuksista runsas 20 % käsitti poltopuun ajoa.

Liikenteessä oli keskimäärin 1 600 linja-autoa, joista noin 50 % kenttäarmeijan käytössä. Linja-autovuoroja jouduttiin runsaasti vähentämään. Niinpä esim. keväällä 1944 linjojen yhteispituus oli vain runsas 23 % rauhan aikaan verrattuna. Linja-autojen kuljetussuorite pysyi kaikesta huolimatta suunnilleen vuoden 1938:n tasolla, vaikkakin sen suhteellinen osuus koko henkilöliikenteestä sotavuosina laski kolmanneksella eli 45 %:sta 30 %:iin (Ks kuva 3). Linja-autoliikenteen lukuihin sisältyy myös raitiotieliikenne. Henkilöautojen kuljetussuorite putosi sotavuosina 80—90 %.

Polttoaineiden käyttö

Kuten kuljetussuoritteiden määrästä jo saattaa päätellä, rautatie- ja tieliikenteen polttoainetarve kasvoi sotavuosien aikana (Ks kuva 4 ja 5). Näin siitä huolimatta, että ne olivat varsin tiukassa säännöstelyssä. Eryteisesti tieliikenteen osalta tähän vaikuttivat kenttäarmeijan autojen toiminta normaalisti poikkeavissa olosuhteissa ja kaluston kuluminen.

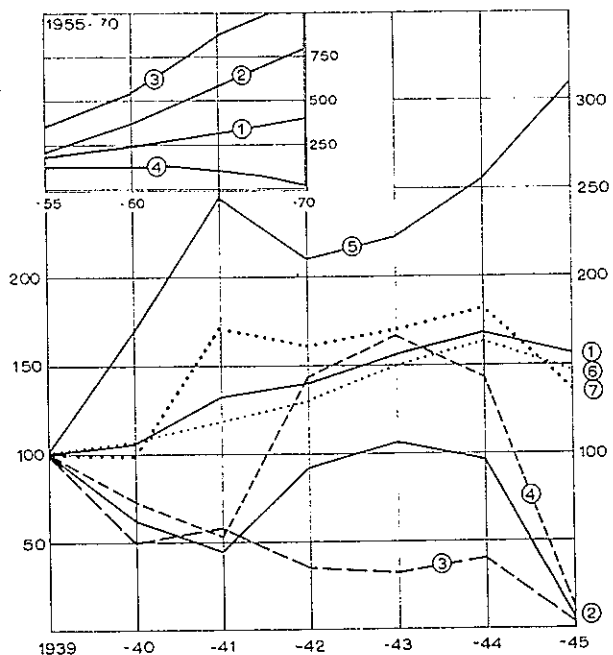
Mitä tuontipolttoaineiden käytön volyyymiin tulee, oli se vuosina 1941—44 samaa suuruusluokkaa kuin rauhan aikana. Näinä vuosina kivihiihen kulutus rautateilla oli noin 1,5-kertainen vuoden 1939 lukuihin verrattuna. Samoina vuosina bensiinin kulutus laski 50—70 % entisestä. Vaikeimmiksi vuosiksi polttoaineinehuollon kannalta muodostuivat vuodet 1940 ja 1945, jolloin kauppasuhteet ulkomaille olivat lamaantuneina. Ensimmäinen mainittuna vuonna tuonin vajeusta ei vielä samassa määrin kuin viisi vuotta myöhemmin pystytty kompensoimaan kotimaisilla polttoaineilla.

Kotimaisten polttoaineiden käyttö kolminkertautui vuodesta 1939 vuoteen 1945. Niiden osuus liikenteen polttoainekäytöstä olikin viimeksi mainittuna vuonna 96—97 %.

Kotimaisten polttoaineiden — lähinnä puuhiilen ja pilkkeen — osuus oli erityisen merkittävä tieliikenteessä, jossa niiden osuus sotavuosina 1941—44 oli noin 75 % (Ks kuva 6). Puuhiilen ja pilkkeenkin tuotannossa syntyi osittain vakaviakin puutteita. Kiinteiden moottoripolttoaineiden tuotantoon tarvittiin enimmillään vuosittain lähes 2 milj m³ puuta.

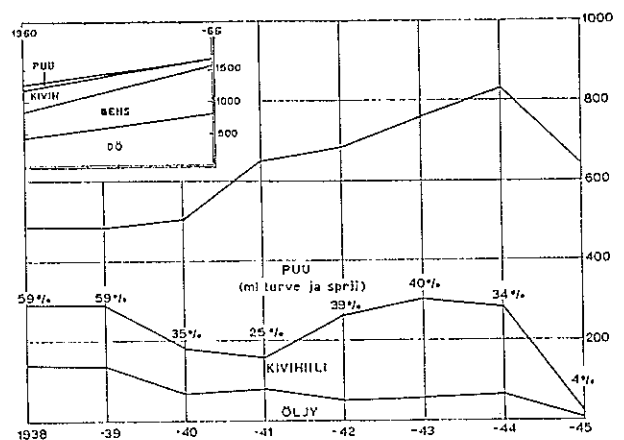
Tuontipolttoaineita korvattiin myös jonkin verran sulfiittisprillä, jonka tuotanto riippui selluloosan tuotannosta. Sulfiittisprää sekoitettiin bensiiniin. Sopivaksi sprin määräksi todettiin 10—25 % vuodenajasta riippuen. Vuosituotanto pystyttiin viranomaisten toimesta nostamaan vuoden 1940:n d 670 tonnista 13 766 tonniin vuonna 1944.

Kuva 4. Rautatie- ja tieliikenteen polttoaineiden käytön volyyymi (1939=100)

- 1 Kokonaiskäytön volyyymi
- 2 Tuontipolttoaineiden käytön volyyymi
- 3 Öljyn käytön volyyymi
- 4 Kivihiihen käytön volyyymi
- 5 Kotimaisten polttoaineiden käytön volyyymi
- 6 Rautateiden polttoaineiden käytön volyyymi
- 7 Tieliikenteen polttoaineiden käytön volyyymi

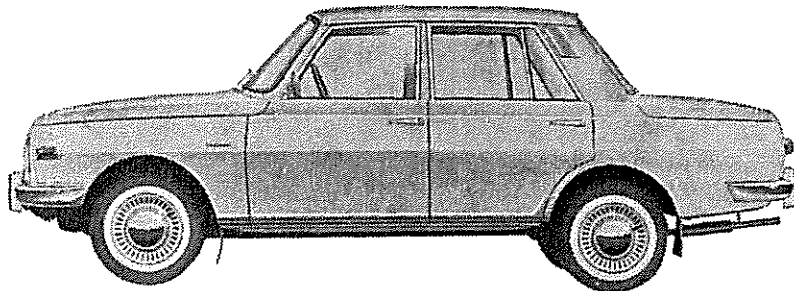
Kuva 5. Tie- ja rautatieliikenteen polttoainekäyttö 1938—45 (1000 öljytonnia)

— %-luvut ilmaisevat tuontipolttoaineiden osuuden
 — vasemmalla yläkuivassa vertailuna kulutus 60-luvulla

uusi

WARTBURG

Käsiraha: 40 %. Maksuaika: 18 kuukautta. Erittäin edulliset vaihtoehdot. Koeajakaa!

Maahantuojaja:

DIYREGO AB

Auto-osasto.
Töölönkatu 29 B
Helsinki 26. Puh. 10 741

**PIIRIMYYJIÄ
KAUTTA MAAN.**

Runsaat tilat, 4 ovea, täysin ilmastoitu kori, kangasverhoilu, pehmustettu kojelauta ja tehokas lämmityslaite. 50.000 km:n voiteluväli. Suljettu jäähdytysjärjestelmä. Vapaakytkin, erillisyousitus ja etupyöräveto takaavat turvallisen ajon.

**WARTBURG '68 — MIEHEN AUTO, JOTA NAINENKIN AJAA
MIELELLÄN.**

KOTKAN SATAMA

**SUOMEN SUURIN
ULKOMAANTAVARA-
SATAMA**

URHEILUVÄLINEITÄ

*tarvitessanne kääntykää
luottamuksella puoleemme*

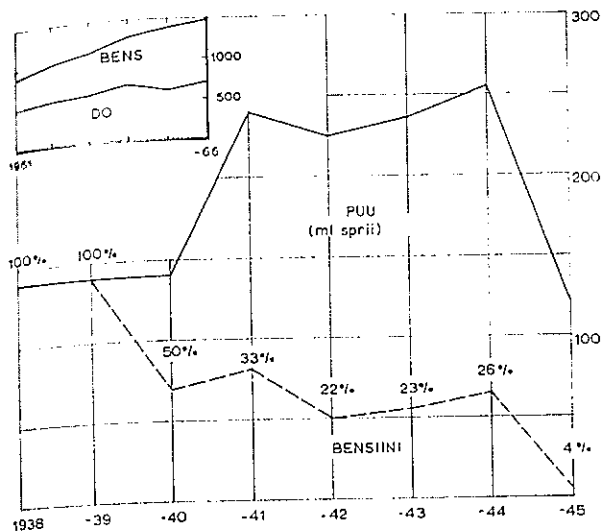

HELSINGIN URHEILUKESKUS OY

Kaisaniemenkatu 7
p. 639 802

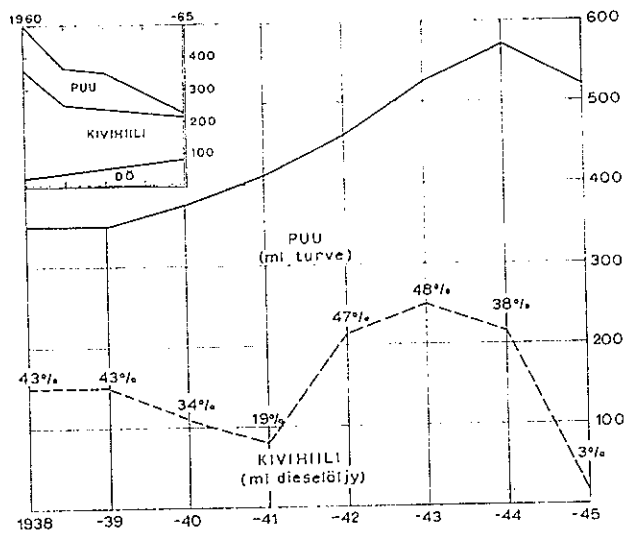
Hakaniementori 1
p. 719 549

Kuva 6. Tieliikenteen polttoainekäyttö vv 1938—45
(1000 öljytonnia)

— %-luvut ilmaisevat tuontipolttoaineiden osuuden
— vasemmassa yläkulmassa vertailuna kulutus 60-luvulla

Kuva 7. Rautateiden polttoainekäyttö vv 1938—45
(1000 öljytonnia)

— %-luvut ilmaisevat tuontipolttoaineiden osuuden
— vasemmalla yläkulmassa vertailuna kulutus 60-luvulla

Rautatieliikenteessä kotimaisia polttoaineita edustivat halko ja turve, joiden osuus jo rauhan vuosienkin oli ollut lähes 50 % (Ks kuva 7). Vaikkakin sodan vuoksi halkojen kulutus kohosi vuoteen 1941 mennessä 1,2 milj m³:stä 2,1 milj m³:in, oli niiden osuus rautateiden käyttämästä polttoainemäärästä vv 1942—43 pienempi kuin rauhan aikana. Polttoturpeen käytöllä rautatieliikenteessä oli vain vähäinen merkitys ja sen käyttö määrällisestikin pienempi kuin aikaisemmin. Vuonna 1945, jolloin rautatieliikenne oli lähes kokonaan halon varassa, kohosi sen käyttö noin 3 milj m³:in. Vuosina 1940—1945 edusti liikenteen vuosittain polttoaineenaan käyttämä puu keskimäärin 10 %:a puun kokonaiskulutuksesta, jossa ovat mukana myös teollisuuden raaka-ainepuu ja vienti.

Johtopäätökset

Kokonaisuutena niin tavarankuljetus- kuin henkilökuljetussuoritteet kasvoivat sotavuosina edeltä-neitä rauhan vuosia suuremmiksi — keskimäärin puolitoista- kaksinkertaiseksi. Näin siitä huolimatta, että kuljetuksia säännösteltiin ankarasti kuljetuskaluston, varaosien ja polttoaineiden puutteen vuoksi. Kuljetusten rationalisoinnista huolimatta polttoaineiden kulutus kasvoi enemmän kuin kaksinkertaiseksi. Tämä kasvu olisi voinut olla vielä suurempikin, ellei kuljetusten määrän kokonaiskasvusta olisi pääosaa voitu antaa rautateiden kannettavaksi.

Sodan ajan polttoainehuollon hoitaminen osoittautui paljon vaikeammaksi kuin ennakoita oli osattu

arvioida. Vain sotilaspoliittisesti ja kauppapoliittisesti lähes koko sotavuosien aikana vallinnut suhteellisen edullinen tilanne esti täydellisen laman syntymisen varsinkin talvisodan jälkeen. Tuonti sotien aikana saattoi jatkua Saksasta ja sen liittolaismaista suhteellisen suurena ja maalla oli toisaalta talvisodan jälkeen hengähysaikaa omien polttoainereservien käyttöön ottamiseen. Vallinneet olosuhteet antoivat kuitenkin kouriintuntuvan opetuksen asiasta, jonka merkitystä ei oltu ennen sotia ymmärretty. Polttoaineiden hankkimista varastoihin pahan päivän varalta ei oltu suoritettu.

Talvisodan alkaessa maa oli polttoainehuollon kannalta nykyistä edullisemmassa asemassa. Tuonnin osuus energian kokonaiskäytöstä oli silloin 25 % nykyisen 50 %:n asemasta ja kotimaisten polttoaineiden osuus rautatie- ja tieliikenteessä oli yli 40 %, kun ne sensijaan nyt ovat kokonaan poissa käytöstä.

Tilannetta nykyaikana arvosteltaessa on vielä otettava huomioon kuljetussuoritteiden ja polttoaineiden käytön moninkertaistuminen sitten viime sotien.

Lähteet:

- Utrio U: Viisi vuotta kansanhuoltoa.
- Nars K: Suomen sodanaikainen talous ja talouspolitiikka.
- Länsimän S: Kuljetukset ja kuljetusten johtaminen Suomen sodassa 1941—1945.
- Kauppa- ja teollisuusministeriö 75 vuotta.
- Suomen sota 1941—45 osat I ja X.
- Niukkanen J: Talvisodan puolustusministeri kertoo. Arkistotiedot.
- Suomen liikennetilastollinen vuosikirja 1958.
- Rautatietilasto vuodelta 1945.

Kadettipalsta

Kadetin arvostuksesta puolustuslaitoksen ulkopuolella

Kadetti J Nokkala

Kadettikoulun yöpäivystäjän
kronikkakirjasta

"Menköön poika Kadettikouluun, kunhan saa jotenkin seitsemän luokkaansa käytyä." Tällainen ajatus lienee ollut sodan jälkeisenä puolenatoista vuosikymmenenä varsin yleinen poikiensa koulunkäynnin suhteen pettyneiden vanhempien mielessä. Toisin sanoen Kadettikoulu tarjosi koulutuksen kunnialliseen, joskin vähemmän arvostettuun ammattiin. Kuvaavaa sen ajan kadetin arvostukselle on muiden opiskelijoiden suusta usein kuultu toteamus: "Meni Kadettikouluun, kun ei muualle päässyt."

Puolustuslaitoksen piirissä aiheutti tällöin suurta huolestumista se, että kadettikursseille oli erittäin vähän hakijoita. Oli siis tehtävä jotain uhkaavan upseeripulan välttämiseksi ja hakijoiden tason kohottamiseksi. Vasta niin myöhään kuin 1960-luvun alussa ryhdyttiin tositoimiin asian parantamiseksi. 49. kadettikurssi oli ensimmäinen, jolle pääsemisen vaatimuksena oli reserviupseeritutkinnon lisäksi myös suori-

53. KadK:n kadetteja maastoharjoituksessa.

tettu ylioppilastutkinto. Kun opetusohjelma lisäksi samaan aikaan uusittiin ja siihen sisällytettiin kaksi pakollista yliopistossa suoritettavaa arvosanaa, oli tämä omiaan lisäämään arvostusta Kadettikoulua kohtaan. Tulos oli merkittävä. Hakijoiden määrä nousi huomattavasti ja saatiin aikaan kadettien tason kohottamiseksi erittäin tärkeä kilpailu. Viime syksynä opintonsa aloittaneelle 54. Kadettikurssille hakijoista voitiin karsia niinkin huomattava määrä kuin 52 %. Tämä osoittaa selvästi, että arvostus upseerin ammattia kohtaan on suuresti kasvanut.

Yksityistä kadettia, kuin myös ketä tahansa ihmistä, arvostetaan mielestäni siten kuin hän haluaa itseään arvostettavan. Toisin sanoen, jokainen omalla esiintymisellään voi vaikuttaa arvostuksen määrään ja laatuun. Onhan selvää, että esim. ylimielinen käytös kanssaihmistään kohtaan taatusti aiheuttaa vastustusta. Jos jätetään huomiotta suomalaiselle luonteenlaadulle ominainen ja kuitenkin pohjimmitaan mitään merkitsemätön "herraviha", eli asioiden mennessä huonosti puristetaan käsi nyrkissä taskuun ja huulilta pääsee vaimoa "Perkeleen herrat" tai vastaava, voi todeta, että vanhemmat ja sodan kokeneet ikäluokat arvostavat kadettia enemmän kuin muut.

HELSINKI

Maamme suurin satama

Varma talvisatama

SUOMEN LEIJONA

PIENOISKIVÄÄRI

Valmet Oy:n Suomen Leijona pienoiskiväärit kuuluvat Valmetin kansainvälistä mainetta saavuttaneeseen asesarjaan. Lukemattomat kilpailuvoitot ja Champion-mallille myönnetty Grand Prix XIII Triennalessa Milanossa -64 todistavat että ne ovat perusteellisen suunnittelutyön ja vuosien käytökokemuksen muovaamia. Leijona-aseiden puhdaspiirteisiin linjoihin kätkeytyy aseoleellisuuden tämänhetkisen kehityksen tulos — täydellisyys, johon voitte luottaa varauksetta kaikissa tilanteissa.

SUOMEN LEIJONA TARKKUUSPIENOISKIVÄÄRI.

Väljyys 22. Patruunapesän poraus kokopitkä. Etutähtäimessä tunneli ja jyvänjalka rengas- ja tolppajyvää varten. Takatähtäimessä mikrometriasteikko sekä sivu- että korkeussuunnassa. Sylinterilukko. Kertalaukausase. Liipaisimen laukaisupaino 150—200 g tai säädettävissä aina 2 kg asti. Aseen paino 6,5 kg.

Valmet Oy Tourulan Tehdas
Tourula, puh. 941-19 100

Pätkökonttori:
Punanoikkonkatu 2,
Helsinki 13, puh. 11 441

VALMET

Tämä johtunee siitä, että nämä ikäluokat paremmin ymmärtävät sen työn merkityksen, johon kadetit valmistuvat.

Suurinta vastustusta kadetti nähdäkseen saa osakseen sellaisen nuorison taholta, joka ei vielä ole suorittanut varusmiespalvelustaan. Tämä johtuu siitä, että heidän varusmiespalveluksensa suorittaneet ystävänsä usein kokemuksiinsa runsaasti värittäen ja liioitellen antavat täysin valheellisen kuvan koko kantahenkilökunnasta ja vaikuttavat täten heidän asennoitumiseensa. Myös juuri varusmiespalveluksensa suorittaneet, joilla syystä tai toisesta on epämiellyttäviä kokemuksia esimiehistään, saattavat ajatella kadetin nähdessään että "tuossa taas on yksi sellainen".

Huomattava ero arvostuksen suhteen on myös eri paikkakunnilla. Esim. Helsingissä kadetti kuuluu jokapäiväiseen ikatukuvaan. Häneen ei sen kummempin kiinnitetä huomiota, lukuunottamatta rääväsuista ns 'hippie'-nuorisoa, jolla jo edellämainituista syistä on aihetta kaikenlaisiin sivuhuomautuksiin.

Maaseudulla taas ihmisillä on rauhallisemman elämäntahdin takia enemmän aikaa kiinnittää huomiota muihin ihmisiin, erityisesti vieraisiin; varsinkin tätä Helsingistä tulevaa 'herra' kohtaan tunnetaan arvostusta: "Tiedä vaikka meidänkin kylän pojasta vielä tulisi kenraali."

NATUSAN KÄSIVOIDE

Ihon miellyttävään hoitoon

Natusan on suunniteltu ja valmistettu poistamaan ärsykkeiden vaikutus iholta.

OY ALFRED BENZON AB
Tapiola

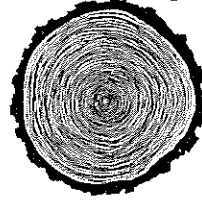
Kuin
räätälin
tekemä
mittatilaus-
puku...

Pukunne on tehty juuri Teidän mitoillenne. Se istuu, se on pienintäkin leikkaustaan myöten tarkkaan mitattu ja tehty. Pukunne edustaa Teitä. Myös vakuutusturvanne voitte järjestää "mittatilaustyönä". Ottakaa "räätäliksenne" KALEVA — maan vanhin, mutta kuitenkin nuorekas vakuutusyhtiö. Monikymmenvuotiseen, laajaan kokemukseensa ja tekemiinsä tutkimuksiin nojautuen mitoittaa KALEVA henki- ja sairausvakuutusturvanne juuri Teidän tarpeen mukaiseksi. Tiedättehän, että sairaus- ja eläkevakuutuslakien antama perusturva on pieni, usein jopa riittämätön. Vakuutus KALEVAssa on kuin räätälin tekemä mittatilauspuku.

Otetaan yhteys!

KALEVA
KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ

Veitsiluodon ovet ja ikkunat valmistetaan Lapin männystä

Lapin mänty kasvaa hitaasti. Siksi se on ihanteellinen materiaali ovien ja ikkunoiden valmistamiseen: sitkeää ja kestävää.

Valmistamme ovia ja ikkunoita kaikkia vakiokokoja. 3-kertaiset ikkunamme sopivat nimenomaan kylmään ilmastoomme. Kolme kuusta — laatutyön merkki.

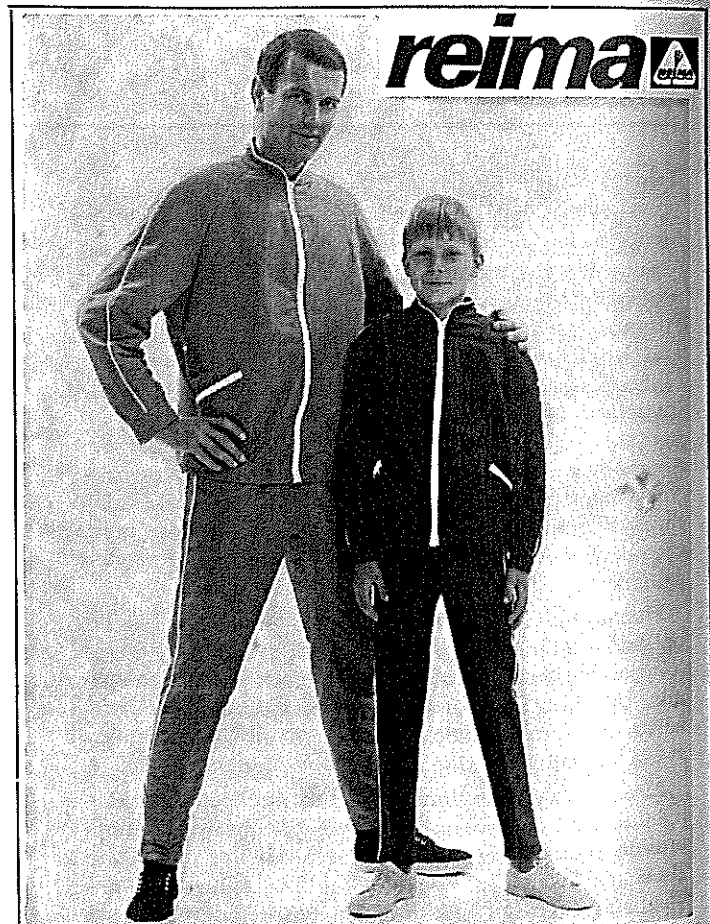
Laadun takeena on myös Rakennuspuusepänteollisuus r.y:n myöntämä yhdistysmerkin käyttöoikeus.

**VEITSILUOTO
OSAKEYHTIÖ**

Veitsiluoto, puh. Kemi,
vaihe 3651

Myyntivarasto:
Veitsiluoto Osakeyhtiö
Rovaniemi, puh. 2176

EKA-puku — mainio verryttelypuku

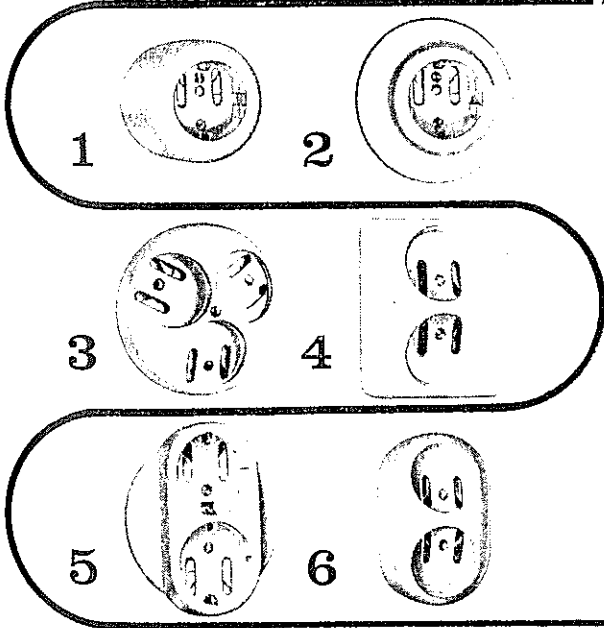
Reiman EKA-puku on "ystävällinen" urheiluasu. Materiaalina kestävä, hengittävä, lämmin ja vettähylyvä DUPLEX-kangas. Hankkikaa Tekin — EKA-puku.

löytäkää Tekin hyvien makujen maailma

VALIO-
JUUSTOT
ilahduttavat
sekä mieltä
että
kieltä

A Lasten turva tavaksi

Luotettavissa ja varmarakenteisissa Strömforsin turvallisuus-pistorasioissa on sisäänrakennetut kaksinkertaiset suojalevyt, jotka pitävät kosketusreiät aina suljettuina. Niiden avaaminen tapahtuu ainoastaan pistotulpalla. Strömforsin turvallisuus-pistorasiasarja käsittää seitsemän eri mallia, jotka vastaavat kaikkia asuntojen käyttötarkoituksia.

1. Pinnallinen SSTL No 2417 yhtä pistotulppaa varten, suoja-
maadoituskoskettimin.
2. Upotettava SSTL No 2417/1 yhtä pistotulppaa varten, suo-
jamaadoituskoskettimin.
3. Upotettava SSTL No 2409/3 kolmea pistotulppaa varten.
4. Upotettava SSTL No 2409/2 kahta pistotulppaa varten.
5. Upotettava SSTL No 2417/2 kahta pistotulppaa varten,
suoja-
maadoituskoskettimin.
6. Pinnallinen SSTL No 2407/2 kahta pistotulppaa varten.
7. Haaroituspistorasia, SSTL No 2441/4 neljää pistotulppaa
varten, 1,5 m:n johtimella.

LASTEN TURVA ON VASTUULLANNE

Pyydetessä lähetämme luettelomme.

A. AHLSTRÖM OSAKEYHTIÖ STRÖMFORSIN TEHDAS

Myyntikonttori:
Helsinki 13 — Et. Esplanadikatu 14
Puh. vaihde 11 001

Uutispaloja

Kadettikunnan pääsihteeri vaihtui

Maj P Ojanperä

Majuri Paavo Ojanperä on luovuttanut Kadettikunta r.y:n sihteerin ja Suomen Marsalkka Manerheimin Kadettisäätiön asiamiehen tehtävät 1.12.1968 uudelle pääsihteerille everstiluutnantti Veikko Kakkurille.

Evi V Kakkuri

Tärkeimpänä majuri Ojanperän eron syynä on ollut tehtävien laajentuminen molemmissa järjestöissä siinä määrin, että Upseeriliitto vaatii kokopäivätoimisen pääsihteerin. Kadettikunta r.y:n pääsihteerin toimi on toistaiseksi puolipäivätoiminen.

Kadettikunnan hallitus on myöntänyt ja luovuttanut 8.12.1967 majuri Ojanperälle Kadettikunnan ansiomerkin (N:o 32) tunnustukseksi hänen Kadettikunnan hyväksi tekemästään ansiokkaasta 16 vuotta kestäneestä yhtäjaksoisesta aktiivisesta työstä, josta ajasta hän on ollut viimeiset 10 vuotta Kadettikunnan sihteerinä.

Veikko Vilho Anselm Kakkuri on syntynyt Vaasassa 23.3.1913. Kakkuri on suorittanut Kadettikoulun 24:n kurssin (1940—1941), osallistunut talvi- ja jatkosotaan, palvelut eri joukko-osastoissa, sotilasopetuslaitoksissa ja esikunnissa. Kakkuri erosi puolustuslaitoksen palveluksesta sotilaspäivien päällikön tehtävistä 5.11.1967. Kakkuri on suorittanut lainopin kandidaatin tutkinnon Helsingin yliopistossa vuonna 1955.

Uusi pääsihteeri on tavattavissa puh. 665 137, osoite: Helsinki 12, Fredrikinkatu 16 A 11.

Caprice-lasikuituvene. Konetehto 2 kpl Volvo-Penta Aq. 120 hv, yht. 240 hv. Nopeus n. 33 solmua.

Turun Veneveistämö on jo käsite, kun puhutaan korkealuokkaisista lasikuituveneistä — onhan veistämöllä takanaan jo 78 toiminnan vuotta. Näin on saavutettu suuri kokemus ja korkea ammattitaito. Tuotanto uloituu nykyisin jollasta risteilijöihin ja veneet toimitetaan LLOYD'S REGISTERIN sertifiikatilla.

TURUN VENEVEISTÄMÖ Oy
ÅBO BÅTVARF Ab

Turku, 5 Pihlajaniemi

Kadetit paneutuivat talousongelmiin

Kadettikoululla järjestettiin marraskuun aikana Kadettikoulun Oppilaskunnan ja Kansallis-Osake-Pankin toimesta taloudellisia asioita koskeva luontosarja. Luontosarjan 10 tuntisessa ohjelmassa käsiteltiin mm. asunnon hankintaa, indeksejä, rahapolitiikkaa, säästämistä, taloudellista kasvupolitiikkaa ja yhdistysten rahaliikenteen hoitoa. Kurssin päätteeksi jakoivat Oppilaskunnan kuraattori, majuri P. Linsuri (kesk.) ja pankinjohtaja Tapio Vuorisalo todistukset kadeteille.

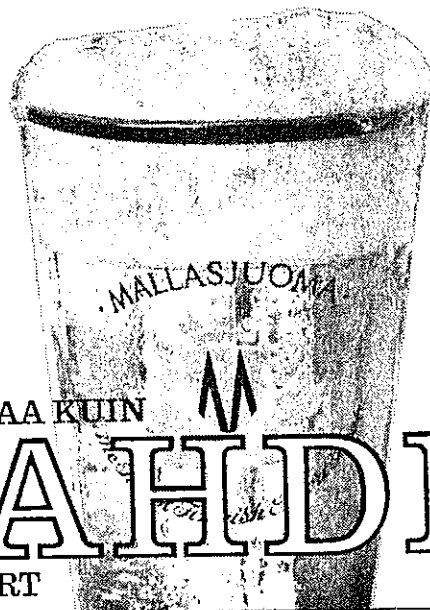
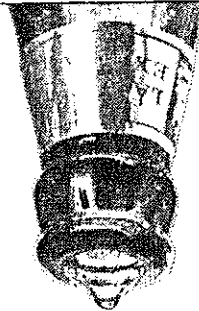

*Vaivan oluen ystäväät
tuntevat Lahden A-Exportin
todellisen olutmaun.*

LAHDEN

*Lahden A-Exportin suosio
kasvaa jatkuvasti ja
yhä useammin todetaankin -*

A-EXPORT

**AITO
OLUTMAKU
VIIMEISEEN
PISARAAN**

**EI OO
PAREMPAA KUIN**

LAHDEN

A-EXPORT

OY MALLASJUOMA LAHTI

Kylkirauta Argentiinassa

Oheisen tekstin julkaisi 6.2.1968 Argentiinan suurin päivälehti CLARIN Kylkiraudassa 4/1967 olleen lähetystöneuvos Klaus Castrénin kirjoituksen johdosta.

Kuvan vieressä:

Jäljennös erään artikkelin alusta, joka on julkaistu suomalaisessa aikakauslehdessä "Kylkirauta" ja jossa omistetaan kunnioittavaa huomiota kenraali José de San Martiniin.

Kuva alla:

Suomalainen huomionosoitus vapauttajallemme

Tuhansien kilometrien päässä hänen urotöittensä palkoilta on kenraali San Martinin ratsukrenatööri-rykmentin kunniaakkaista vaiheista kerrottu kaukaisen Suomen sotilaille.

Kuvamme esittää erään artikkelin alkua, jossa kirjoittajan, lähetystöneuvos Klaus Castrénin lausuman mukaan kerrotaan "Argentiinan ja koko Etelä-Amerikan kuuluisimmasta rykmentistä". Se on ilmestynyt Suomen aktiiviupseerien aikakauslehdessä nimeltä "Kylkirauta". Kirjoitus henkii lämmintä ihailua rykmenttiä kohtaan, kertoo sen muodostamisesta ja esittää selkein kuvin sen perustajan ja nerokkaan suojeelijan luonnetta, jossa tapaa yhtäläisyyksiä suuren suomalaisen sotilaan, marsalkka Mannerheimin luonteenpiirteiden kanssa.

Myös entisten ratsuväenupseerien yhdistyksen kokouksessa Helsingissä on pidetty esitelmä, jossa suuresti arvostaen kerrottiin rykmentin sotaretkistä, verrattiin sen tekoja Napoleonin joukkojen suorituksiin, sekä viitattiin joukko-osaston tarkoin vaalittuihin traditioihin.

Kirjoituksensa hengen kirjoittaja tiivistää loppusanoihinsa, Suuren sotilaan lauseeseen: "Minä yksin tiedän, että krenatööriini ovat kykeneviä; heidän vertaisiaan tulee olemaan, mutta heitä parempia ei".

REPRODUCCION
del comienzo
de la nota pu-
blicada en la
revista finan-
desa "Kylkirau-
ta", en la que
se rinde homa-
naje al gene-
ral José de
San Martín

Kenraali San Martinin ratsukrenatöörit

Lähetystösihteeri Klaus Castrén

Vuohdyksiä erästä kuuluisasta eteläamerikka-
laisesta rykmentistä.

Allaolevassa kirjoituksessa kenraali San
Martinin Ratsukrenatööreistä lähetystösih-
teeri Klaus Castrén kuvaa perinteistään
kuuluisaa argentiinalaista joukko-osastoa.

Homenaje Finlandés a Nuestro Libertador

A miles de kilómetros del ámbito de sus hazañas, las glorias del Regimiento de Granaderos a Caballo General José de San Martín son comentadas por los hombres de armas de la lejana Finlandia.

La nota gráfica muestra el encabezamiento de un artículo sobre "el regimiento más famoso de la Argentina y aun de toda América del Sur", según la expresión del autor, consejero de embajada, Klaus Castrén, aparecida en la revista de los oficiales de carrera finlandeses llamada "Kylkirauta". La nota, llena de una cálida admiración hacia el regimiento, historia su formación y presenta con claras imágenes la figura de su creador y genio tutelar,

en quien encuentra rasgos coincidentes con el prócer militar finlandés, mariscal Mannerheim.

También motivo de una conferencia ofrecida en la asociación de los antiguos soldados de caballería, en Helsinki, el artículo elogia las campañas del regimiento, igualando algunos de sus hechos con las gestas napoleónicas, y dedica un párrafo emotivo a las celosamente guardadas tradiciones del cuerpo.

El espíritu de la nota lo sintetiza el autor en su frase final al afirmar la vigencia de las palabras del Gran Capitán: "De lo que mis Granaderos son capaces, solo yo sé; quien los iguale habrá, pero quien los exceda, no".

OLKAINVALMISTE

KOMMANDIITTIYHTIÖ

Tampere

Puh. 20 344

OLKAIMIEN JA NAHKATEOSTEN

ERIKOISLIIKE

NATO:n jäsenmaiden puolustusmenot kohosivat v 1967 98,828 miljardiin dollariin, mikä merkitsi 12 miljardin lisäystä vuoteen 1966 verrattuna. Vuoden 1967 menoista oli USA:n osuutta 74,21 miljardia, eurooppalaisten NATO-maiden osuutta 22,879 ja Kanadan 1,739 miljardia.

Joulukuussa 1967 Brüsselissä pidetyssä NATO:n konferenssissa päätettiin omaksua ns "joustavan puolustuksen strategia". Tämä merkitsee luopumista vuodesta 1956 lähtien voimassa olleesta ns "massiivisen koston strategiasta". Uuden strategisen teorian mukaan voidaan tavanomaisin voimin tapahtuva hyökkäys torjua tavanomaisin asein ja vain, jos tilanne pakottaa, turvaututaan ydinaseisiin. Omaksutun strategian katsotaan lisäksi mahdollistavan NATO:n Euroopassa olevien joukkojen supistamisen 53000 miehellä. Supistus, joka tapahtuu asteittain, käsittää 36000 amerikkalaista (nykyisestä 220000:sta), 5000 englantilaista (55000:sta) ja 12000 belgialaista (36000:sta).

Samassa konferenssissa päätettiin monikansallisen laivasto-osaston perustamisesta Atlantille sekä jätettiin edelleen tutkittavaksi kysymys eurooppalaisen ohjustorjuntajärjestelmän kehittämismahdollisuudesta.

Allgemeine schweizerische Militärzeitschrift 2/1968

UUSI "JOKAMIEHEN" IT-OHJUS

Englannissa on kehitetty uusi lähitorjuntaan tarkoitettu it-ohjus "Blowpipe", jota voitaneen verrata amerikkalaiseen "Redeye" ohjukseseen. Oleellinen ero on kuitenkin siinä, että Redeye on infrahakuinen, mutta englantilaisten „puhallusputki" toimii komento-ohjauksella. Englantilaisen ase (laukaisuputki ja ohjus) paino on 12,7 kg, josta ohjuksen taistelukärki painaa noin 3 kg. Ohjuksen kantama on noin 3,5 ja 4,5 kilometrin vaiheilla.

Allgemeine schweizerische Militärzeitschrift 2/1968

UUSIN NEUVOTOLIITTOLAINEN KULJETUSPANSARIVAUNU

Vallankumouksen 50-vuotisjuhlaparaatissa 7. 11. 1967 esiintyi Moskovan suuressa paraatissa runsaasti neuvostoarmeijan uutta kalustoa. Näiden joukkoon kuului myös uusin kuljetuspanssavaunu, joka on rakennettu PT 76:n alustalle. Vaunumiehistön lisäksi se kuljettaa kahdeksan miestä, joilla on ampuma-aukot vaunun sivuille. Varsinaisena vaunuaseistuksena on arviolta 57 mm:n tykki ja sen yläpuolelle sijoitettu pst-ohjus. Eräät länsimaiset lehdet olettavat tämän uusimman vaunun tulevan tiedusteluysiköiden käyttöön, toiset varsinaisten jalkavalkiuyksiköiden käyttöön. Viimemainittu ratkaisu merkitsisi jalkavaen tulivoiman huomattavaa nousua.

Truppendienst 1/1968

Soldat und Technik 2/1968

tuota en tiennytkään

...että **E** -osuu-
liikkeen asiakkaana
voin osallistua myös
laadunvalvontaan

Täyttämäni arvostelulomake
vie perille arvostelut ja
toiveet

NEUVOSTOLIITON LAIVASTOYKSIKÖITÄ VÄLIMERELLÄ

Israelilaisten antamien tietojen mukaan on Neuvostoliitto lisännyt Välimerellä olevien laivastoyksiköittensä määrää. Näiden tietojen mukaan olisi Välimerelle sijoitettujen pinta-alusten lukumäärä nyt 45. Näiden joukossa on 2 tai 3 Sverdlov-luokan risteilijää, jotka on varustettu it-ohjuksilla ja pintamaali-ohjuksilla. Myös hävittäjäluokan alusten joukossa on ohjuksilla varustettuja yksiköitä.

Allgemeine schweizerische Militärzeitschrift 1/1968

YDINKOKEET ALKAVAT MYÖS ALASKASSA

USA valmistelelee uutta maanalaisten ydinräjäytysten koekeskusta eräällä Alaskaan kuuluvien Aleuttien saarella. Täällä samalla saarella suoritettiin jo v 1965 yksi maanalaisten koe, jonka voimakkuus oli 80 kilotonnia. Uusi räjäytyssarja tapahtunee vuoden 1968 lopulla.

Soldat und Technik 2/1968

**vesti
met
ric**

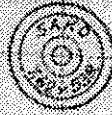
— sivilipuku
kuin univormu

VESTIMETRIC 3 KERROS

STOCKMANN

UUTTA URHEILUAMPUJILLA

Tämä hylsy on valmistettu erityisesti ajatellen niitä ampujia, jotka ampuvat paljon ja lataavat patruunansa itse uudelleen ja uudelleen.

Siitä syystä hylsy on varustettu yhdellä sytytysreiällä, ilman alasinta. Käytetyn nallin poistaminen on helppoa ja uudelleen ladattu patruuna on käyttövarma — nallissahan on aina uusi alasin.

Sopiva nalli on n:o 28.

**TÄRKEIDEN ASEJÄRJESTELMIEN
HANKINTOJA**

Belgia on allekirjoittanut tilauksen 334 Leopard panssarivaunun hankinnasta Länsi-Saksalta. Tämä on ensimmäinen sotien jälkeen Länsi-Saksassa kehitetty asejärjestelmä, jota myydään ulkomaille.

Allgemeine schweizerische Militärzeitschrift 2/1968

Hollanti on tilannut Kanadalta 105 suihkuhävittäjää, joiden hankintahinta on 150 milj. dollaria. CF 5 tyyppisten koneiden toimitus alkaa v 1969.

Allgemeine schweizerische Militärzeitschrift 1/1968

Tanska tehnee jo maaliskuussa tilauksen hävittäjäkaluston hankkimiseksi Ruotsista. Alustava päätös koskee Draken-koneita ja ensimmäisen vaiheen hinta on n 250 milj. kruunua. Hankintaan liittyy sopimus muutaman vuoden kuluttua tapahtuvasta samansuuruisesta jatkoakaupasta.

U.S. 17. 2. 68

Belgian hallitus päätti 16. 2. ostaa Ranskasta Mirage-hävittäjiä 7,5 miljardilla Belgian frangilla (n 640 milj. mk). Hankinta käsittänee noin 100 Miragen rynnäkköversiota.

U.S. 17. 2. 68

OY COLY AB

Pohjoisranta 2 D
Helsinki 17
puh. 654 586

Korkealaatuista hiili-, kalkkio- ja kertakäyttöistä paperia, värinauhoja sekä erilaatuisia paperirullia

Vanhin tehdas maassamme

YLI KAKSIKYMMENTÄ ASEELLISTA KONFLIKTIA VUONNA 1967

Viime vuonna käytiin tai oli käynnissä aseellisia selkkauksia kaikkiaan 22 alueella:

- Vietnamin sodan jatkuminen
 - taisteluita Laosissa
 - sissitoimintaa Thaimaassa
 - rajaselkkauksia Koreassa
 - sissitoimintaa Indonesiassa
 - levottomuuksia läntisellä Uudella-Guinealla
 - levottomuuksia Kiinassa
 - välikohtauksia Hongkongissa
 - rajaselkkauksia Kiinan ja Intian rajalla
 - rajaselkkauksia Intian ja Pakistanin rajalla
 - Jemenin sota
 - taisteluita Adenissa
 - Israelin ja Arabimaiden sota
 - levottomuuksia Kyproksella
 - sisällissota Nigeriassa
 - palkkasoturien taistelut Kongossa
 - rajaselkkauksia Kenian ja Somalian rajalla
 - levottomuuksia Sudanissa ja Ranskan Somali-
maassa
 - sissitoimintaa Angolassa, Guineassa ja Mosam-
biquessa
 - terroristitoimintaa Rhodesiassa ja Etelä-Afri-
kassa
 - sissitoimintaa Boliviassa, Kolumbiassa ja Ve-
nezuelassa
 - taisteluita Santo Domingossa
- Österreidrische Militärische Zeitschrift 1/1968

JÄÄKÄRIPATALJOONA 27

Saksalainen Wehrkunde lehti julkaisi helmikuun numerossaan artikkelin Jääkäriliikkeestämme otsikolla "Das königliche Preussische Jägerbataillon 27; Keimzelle der finnischen Armee." Artikkelissa selostetaan lyhyesti Jääkäripataljoonan syntyä, koulutusta ja taistelua sekä jääkäreiden myöhempiä vaiheita. Artikkelin kirjoittaja on Siegfried Erfurth.

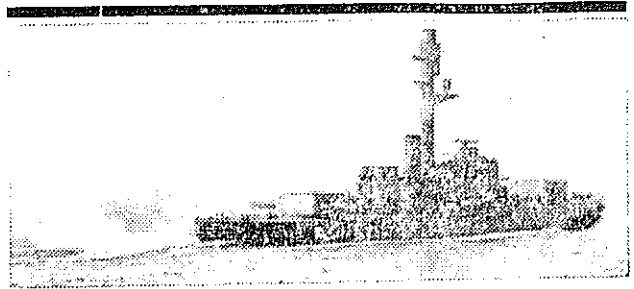
MERS-EL-KÉBIR

Evianin sopimuksen mukaan Ranska oikeutettiin pitämään Mers-el-Kébirin sotilas- ja laivastotukikohtaa hallussaan 15 vuotta. Ranska on kuitenkin ilmoittanut tyhjentävänsä tämän Oranin lähellä Algeriassa olevan tukikohtansa jo vuoden 1968 kuluessa.

Tukikohdan rakentaminen alkoi vuonna 1939 ja vuoteen 1962 mennessä oli käytetty sen suurelta osaltaan maanalaisiin rakenteisiin yhteensä 1,22 miljardia frangia. Sen jälkeen käytettiin tukikohtaan sijoitetun NATO:n operatiivisen johtoportaan tarpeisiin 220 milj. frangia.

Mers-el-Kébirissä on 4 km pitkä aallonmutajia sekä 12 km laituritilaa. Uusissa suurissa tunneleissa, jotka sijaitsevat maan alla 250 metrin syvyydessä, on esikunta, huolto- ja varastotiloja.

Wehrkunde 2/1968

**Kaikille merenhenkisille
nyt erittäin edulliseen ennakkohintaan**

SUOMEN LAIVASTO 1918-1968

I-II Kirjoittajat vara-amiraali O. Koivisto, kommodori S. Enkiö ja K. Kijanen sekä komentaja T. Mattila.

Mukaansatempaavasti kirjoitettu kokonaisuus laivastomme vaiheista itsenäisyytemme aikana, julkaisija Meriupseeriyhdistys ry. Kummassakin osassa n. 500 sivua, runsas kuvitus. Ilmestyy laivaston vuosipäiväksi 9. 7. Tilattavissa nyt suoraan julkaisijalta ennakkohintaan 70:—.

TILAUS

Allekirjoittanut tilaa Meriupseeriyhdistykseltä os. Pohjoisranta 24 C 38 Hki 17 kaksiosaisen historia-teoksen Suomen laivasto 1918-1968 ennakkohintaan 70:— postikuluneen.

Ennakkotilaukset alennettuun hintaan voimassa 30. 4. 1968 saakka.

Nimi

Osoite

MONIKANSALLINEN LAIVASTO-OSASTO

Tammikuun puolivälissä muodostettiin Portlandin laivastotukikohdassa Englannissa NATO:n merivoimien ensimmäinen ylikansallinen laivue. Siihen kuuluvat hävittäjät Holder (USA), Holland (Hollanti), Narvik (Norja) ja fregatti Brighton (Englanti). Uusi yksikkö on saanut nimekseen "Ständige Seestreitmacht Atlantik".

Soldat und Technik 3/1968

ALUSTEN TAISTELU OHJUKSIA VASTAAN

NATO:n piirissä on toiminut työryhmä, joka on laatinut muistion "Sea Sparrow" systeemin yhteistä kehittämistä koskevasta NATO-ohjelmasta. Tällainen "pistepuolustus"-järjestelmä on kaavailtu sijoitettavaksi NATO:n sota-aluksiin 1972/73. Israelilaisen hävittäjä Eilat'in upottaminen merimaali-ohjuksella osoitti ohjuksien torjuntaan soveltuvan järjestelmän tarpeellisuuden. "Sea Sparrow" soveltuu samalla it-järjestelmäksi lentokoneita vastaan ja se on kehitetty aikaisemmasta "Sparrow"-ilmataisteluo-
hjuksista.

Interavia 2/1968

Kadettikurssien kuulumisia

28. kadettikurssi 20 vuotta

Ensimmäinen sotienjälkeinen kadettikurssi, joka toimeenpantiin Kadettikoulussa (silloisessa Maasotakoulussa) 13.1.1946—20.12.1947 välisenä aikana, vietti 20-vuotisjuhliaan 18.—19.11.1967. Juhlien ohjelmaan kuuluivat kunniakäynnit Hietaniemen sankarihaudoilla, Suomen Marsalkan haudalla sekä edesmenneiden kurssitovereiden haudoilla. Iltajuhlaa vietettiin Hotelli Helsingin juhlahuoneustossa ja 19.11.1967 vierailtiin Kadettikoululla ja lounastettiin yhdessä Santahaminan upseerikerholla. Juhliin osallistui n 50 % kurssin vahvuudesta, useimmat rouvineen. Kuvassamme 28. kadettikurssi iltajuhlassaan, jossa kutsuvieraana oli koko kurssin ajan Kadettikomppanian varapäällikkönä toiminut everstiluutnantti evp C A Standertskjöld-Nordenstam.

Kadetti N:o 2977

KENRAALILUUTNANTIKSI

Allan Tuomas Hallila

6. 12. 1967
22. kurssi

KENRAALIMAJURIKSI

Olavi Seppälä

6. 12. 1967
20. kurssi

Olavi Johannes Lehti

31. 12. 1967
20. kurssi

Kai Yrjö Halmevaara

6. 12. 1967
22. kurssi

INSINÖÖRIKENRAALIMAJURIKSI

Kaarlo Olavi Miettinen

23. 2. 1968
12. Me-kurssi

		10. KURSSI	
Kenrl	Artola, Reino Evert	myönnetty ero	10. 10. 1967
		1. Rt-KURSSI	
Kenrm	Karvinen, Väinö Ilmari Mikael	myönnetty ero	27. 11. 1967
		13. KURSSI	
Kapt	Blomqvist, Sven Robert	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
		14. KURSSI	
Evl	Honkasalo, Martti	ylennetty everstiksi reservissä	6. 12. 1967
Kenrm	Vahla, Matti Armas Esko	myönnetty ero	31. 12. 1967
		15. KURSSI	
Maj	Ropponen, Sulo Armas	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
		9. Me-KURSSI	
Kom	Jääsalo, Helge Iivari	ylennetty kommodoriksi reservissä	6. 12. 1967
Komkapt	Seppänen, Tauno Akseli	ylennetty komentajaksi reservissä	6. 12. 1967
		17. KURSSI	
Maj	Yrjö-Koskinen, Lauri Oskari Tapio	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
		18. KURSSI	
Kapt	Kerke, Erik Valdemar	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
		10. Me-KURSSI	
Kapt	Rosenqvist, Olov Oskar	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
		19. KURSSI	
Maj	Alatalo, Vilho Mikael	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
"	Laakso, Eino Johannes	"	"
Evl	Mäkinen, Väinö Johannes Pellervo	myönnetty ero	7. 4. 1968
Maj	Pesola, Onni Olavi	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
"	Sahramaa, Holger Ludvig	"	"
Kapt	Siirilä, Yrjö Olavi	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
		20. KURSSI	
Kapt	Räty, Veli Lassi	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
Maj	Västi, Reino Pietari	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967

**Korjaus Kylkiraudassa n:o 4/67
julkaistuun syntymäpäiväluetteloon**

RINNE, R O

on 17. 4. 68, pitää olla 7. 4. 68

Kunnassakin Kadettikunnan matrikelissa on Rinteen syntymäpäiväksi merkitty 17. 4. 18, mikä erehdyksen välttämiseksi ilmoitetaan.

21. KURSSI

Kapt	Hieta, Väinö Valdemar	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
"	Hyytinen, Niilo Antero	—, —	
Maj	Häikiö, Juuso	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
Ev	Kontiopää, Björn Harald Wilhelm	myönnetty ero	6. 1. 1968

11. Me-KURSSI

Kapt	Perkki, Väinö Kaarlo Juhana	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
------	-----------------------------	--------------------------------	-------------

22. KURSSI

Maj	Kaisla, Pekka Uolevi	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
Kapt	Puustinen, Paavo Erkki Ilmari	ylennetty majuriksi	6. 12. 1967
Evl	Rusama, Heikki Sakari	ylennetty everstiksi	19. 1. 1968
Kapt	Ruuskanen, Kaarlo Juhani	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
Maj	Vuorensola, Ahti Kalervo	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967

23. KURSSI

Kapt	Arnkil, Björn Jarl Georg	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
"	Lukkarinen, Toivo Armas	—, —	
Ylil	Niemelä, Reino Ossian	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967
Kapt	Pystynen, Urho Salomon	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
Evl	Strömberg, Georg-Eric	ylennetty everstiksi reservissä	6. 12. 1967
Kapt	Tarvajärvi, Niilo Einari	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967

13. Me-KURSSI

Evl	Pohjanvirta, Yrjö Erik	ylennetty everstiksi	19. 1. 1968
-----	------------------------	----------------------	-------------

24. KURSSI

Kapt	Eerola, Eero Kalervo	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
"	Haukijärvi, Jorma Joel	—, —	
"	Kouri, Jouni Aito Matias	—, —	
"	Laitakari, Lauri Kalevi	—, —	
"	Lehtonen, Kalle Jalmari	—, —	
Evl	Masalin, Jarl-Erik Henrik	ylennetty everstiksi	19. 1. 1968
Kapt	Maunula, Onni Veli (Veikko)	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
Maj	Meriö, Jaakko Kalervo	ylennetty everstiluutnantiksi	6. 12. 1967
Kapt	Savonius, Carl-Gustaf Selim	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
"	Winqvist, Knut Holger	—, —	

14. Me-KURSSI

Kapt	Into, Sulo Edvard	myönnetty ero	3. 3. 1968
------	-------------------	---------------	------------

25. KURSSI

Maj	Bonsdorff, Björn Gunnar Osvald Anton	ylennetty everstiluutnantiksi	6. 12. 1967
Ylil	Häkkinen, Reino	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967
Kapt	Ketola, Elmo Eskil	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
"	Nysten, Mauri Niilo	—, —	
"	Pokela, Väinö Nikolai	—, —	
Evl	Rinne, Reino Olavi	myönnetty ero	5. 4. 1968
Ylil	Räsänen, Mauri Olli	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967

26. KURSSI

Maj	Alapuro, Veikko Sakari	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
Kapt	Hakala, Veikko Emil	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
Evl	Heinonkoski, Sulo Aatos	myönnetty ero	4. 4. 1968
Kapt	Jaatinen, Erkki Olavi	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
Ylil	Kianto, Jorma Gabriel Sotavalta	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967
Maj	Leino, Tauno Rikhard	ylennetty everstiluutnantiksi	6. 12. 1967
"	Lilja, Juuso Emil Ensio	ja myönnetty ero	5. 2. 1968
Ylil	Lindroos, Karl Runar Mathias	myönnetty ero	16. 5. 1968
Kapt	Nykänen, Aarne Ruben	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967
Ylil	Paakkanen, Jouko Olavi	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
		ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967

Kapt	Pollari, Kauko Ahti Johannes	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
"	Puuperä, Erkki Yrjö Ilmari	"	
"	Puustinen, Heikki Juhani	"	15. 12. 1967
"	Reunanen, Erkki Valdemar	"	6. 12. 1967
Ylil	Sepponen, Teuvo Kustaa	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967
Kapt	Setälä, Lasse Eino	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
Maj	Sinisalo, Aulis Tapio	myönnetty ero	14. 1. 1968
Ylil	Tuomi, Alf Keijo Kalervo	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967
"	Viljanen, Kyösti Juhani	"	
"	Örö, Karl (Kalle) Viking	"	

27. KURSSI

Maj	Havola, Kaarle Erkki Juhani	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
Kapt	Hirvi, Pentti Armas	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
Ylil	Hirvonen, Pauli Elis Juhani	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967
"	Kurikka, Heikki Olavi	"	
"	Kurkiala, Juhani Heinrich	"	
"	Laurila, Antti Sakari	"	
"	Pulliainen, Eino Eljas	"	
Kapt	Ruutu, Yrjö Olavi	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
"	Sallamaa, Stig Einar Daniel	"	
"	Suhonen, Urpo Antero	"	
"	Vaissi, Tarmo Ilmari	"	
Ylil	Valtonen, Risto Johannes	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967

16. Me-KURSSI

Maj	Hukari, Aarno Ensio	ylennetty everstiluutnantiksi	6. 12. 1967
-----	---------------------	-------------------------------	-------------

17. Me-KURSSI

Kapt	Sara, Teppo Tapio	ylennetty majuriksi reservissä	6. 12. 1967
------	-------------------	--------------------------------	-------------

18. Me-KURSSI

Maj	Kantola, Alpo Anselm	ylennetty everstiluutnantiksi	19. 1. 1968
-----	----------------------	-------------------------------	-------------

28. KURSSI

Ylil	Arima, Arvo Aulis	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967
Maj	Tikka, Olli Yrjö Julius	ylennetty everstiluutnantiksi	19. 1. 1968
Ylil	Untolahti, Aarre Olavi	ylennetty kapteeniksi reservissä	6. 12. 1967

34. KURSSI

Kapt	Nykänen, Osmo Ensio	ylennetty majuriksi	19. 1. 1968
------	---------------------	---------------------	-------------

23. Me-KURSSI

Ylil	Mannerkorpi, Matti Ensio	ylennetty kapteeniluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
------	--------------------------	---	-------------

35. KURSSI

Kapt	Vuorinen, Reino Aatos Albert	ylennetty majuriksi	6. 12. 1967
------	------------------------------	---------------------	-------------

36. KURSSI

Kapt	Riistelä, Juho	ylennetty majuriksi	6. 12. 1967
------	----------------	---------------------	-------------

24. Me-KURSSI

Kapt	Rask, Eelis Lennart	ylennetty majuriksi	6. 12. 1967
------	---------------------	---------------------	-------------

37. KURSSI

Kapt	Taskinen, Aarte Olavi	ylennetty majuriksi	6. 12. 1967
Maj	Vaintola, Lenni Sakari	myönnetty ero	29. 3. 1968

25. Me-KURSSI

Ylil	Kuukka, Jouko Kalevi	ylennetty kapteeniluutnantiksi reservissä	6. 12. 1967
------	----------------------	---	-------------

38. KURSSI

Ylii Elonheimo, Matti Kustaa ylennetty kapteeniksi reservissä 6. 12. 1967

39. KURSSI

Kapt Havu, Pekka ylennetty majuriksi 6. 12. 1967

27. Me-KURSSI

Ylii Menna, Erkki Ilmari ylennetty kapteeniluutnantiksi reservissä 6. 12. 1967
Ylii Vääriskoski, Esko Mikael —,—

45. KURSSI

Ylii Ala-Nikkola, Antti Paavo ylennetty kapteeniksi 6. 12. 1967
" Aittoniemi, Antti Juhani —,—
" Antikainen, Matti Juhani —,—
" Bremer, Anssi Aarne Tapani —,—
" Erkinheimo, Erkki Niilo —,—
" Hemminki, Kalevi Matias —,—
" Kippo, Jaakko Voitto —,—
" von Konow, Aslak Olavi —,—
" Kurki, Kari Martti —,—
" Lindberg, Ilkka Antero —,—
" Mannila, Erkki Jussi —,—
" Mäkipää, Simo Kullervo —,—
" Nurmela, Otto Arto —,—
" Pahta, Pentti Kaarlo —,—
" Pulli, Erkki Ilmari —,—
" Rainola, Eino Pentti Kalevi —,—
" Salpakari, Seppo Ensio —,—
" Skyttä, Matti Antti Juhani —,—
" Teulahti, Pentti Johannes —,—
" Wirkkula, Simo Rainer Samuel —,—

46. KURSSI

Ylii Aalto, Heikki Tapio ylennetty kapteeniksi 19. 1. 1968
" Kantola, Aatos Alarik —,— 6. 12. 1967
" Kemppainen, Pentti Johannes —,— 19. 1. 1968
" Kojo, Pertti Kalervo —,— 19. 1. 1968
" Kujala, Lemmitty Martti Matias —,— 6. 12. 1967
" Kuosa, Vilho Johannes —,— 19. 1. 1968
" Mustakallio, Jorma Erkki Tapani —,— 6. 12. 1967
" Rissanen, Toivo Kalevi —,— 6. 12. 1967
" Salas, Jukka Olavi —,— 6. 12. 1967
" Stadius, Paul Edvard —,— 19. 1. 1968

31. Me-KURSSI

Ylii Huuhtanen, Raimo Ahti ylennetty kapteeniksi 19. 1. 1968
" Suorauma, Pekka Kalevi —,— 6. 12. 1967
" Vehmas, Ossi Juhani —,— 6. 12. 1967

TAMPEREEN UIMAHALLITALON

mukavuudet ja monipuolinen palvelu tunnetaan:

Majoitus 1, 2 ja 6 hengen huoneissa.
Mainio ravintola, baari, saunat, hieronta,
kioski, uimahalli, soutuhalli.
Valko- ja kemiallinen pesula.

Kaikki samassa talossa.

Uimahalli avoinna läpi vuoden.

UIMAHALLITALO

Tampere, Pirkank. 10—12, p. 29 460

Valtion Viljavarasto

Helsinki, Stenbäckinkatu 26
Postilokero 227, puhelin 413 400

Varastot:

Helsinki .. puh. 33840	Naantali .. puh. 53201
lilalmi	Pieksämäki .. 2084
(Peltosalmi) .. 1779	Riste
Impivaara	(Kokemäki) .. 62094
Seinäjoki .. 21517	Seinäjoki .. 21475
Koria " 152	Turenki .. 82215
Kuopio " 13772	Turku " 14954
Loimaa " 2320	Vainikkala .. " 51
Mustio " 48231	Ylivieska .. " 72

Sisällysluettelo

	Sivu
Kapteeni P Kilkki: Venäläiset sotavoimat ja Vapausota	3
In memoriam	5
Majuri E Rannikko — Kapteeni J Yli-Paavola: Kaunialan Sotavammassairaala	8
Kapteeni E Nieminen: Upseeri ja nykypäivä — ajatuksia Kadettikunnan vuosipäivänä v 1968	15
Majuri E Lampikoski: Maamme polttoainehuolto vv 1939—1945 rautatie- ja tiekuljetusten kannalta tarkasteltuna	18
Kadetti J Nokkala Kadetin arvostuksesta puolustuslaitoksen ulkopuolella	28
Uutispaloja	32
Kadettikurssien kuulumisia	38

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 77

Päätoimittaja: ev E Korpikoski, PEknto-
os, puh 625801/2324

Toimituskunta:

ev E Korpikoski (phj), evl J Valtanen,
maj:t P Ojanperä (siht), N Lappalainen,
A Lauri, kapt A Mäkipää ja maist U Ryö-
nänkoski

Toimitussihteeri: maj E Rannikko
Pääesikunta 625801/2328

Ilmoitukset: ltn V Levomäki, Sturenk 9
B 38, Helsinki puh 714299

Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto:
rouva Irja Wonkka, Liisank 1, Helsinki
puh 12681/333

Kuvalaatat: Helander-Kliché, Helsinki
puh 632042

Osoitteen muutokset: Kadettikunnan toimisto,
Fredrikink 16 A, 625801/2877 tai 657384

Tilauhinnat: 1/1 v 6:—, irtonumerot 1:50

POSTISHIRTOTILI 30909

